

BEHEERPLAN VOOR NATURA 2000-GEBIED IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST Deelgebied IB2: Ten Reukenpark en Senypark

OKTOBER 2022

BEHEERPLAN VOOR NATURA 2000-GEBIED IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Deelgebied IB2: Ten Reukenpark en Senypark

INHOUDSOPGAVE

1	Beschrijving deelgebied IB2	4
1.1	Situering	4
1.1.1	Algemeen	4
1.1.2	Statuten	5
1.1.3	Korte situering en historiek	5
1.2	Belang van deelgebied IB2 binnen Speciale Beschermingszone I	7
1.2.1	Habitats	7
1.2.2	Soorten	7
1.3	Beschrijving soorten	10
1.3.1	Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang	10
1.3.2	Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZ I werden geformuleerd	10
1.3.3	Overige soorten in deelgebied IB2	11
1.4	Beschrijving habitats	12
1.4.1	Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang	12
1.4.2	Overige natuurtypes in deelgebied IB2	13
2	Beschrijving beheerdoelstellingen	14
2.1	Doelstellingen op niveau van habitats en soorten van communautair belang en habitats en soorten van gewestelijk belang	14
2.2	Overige doelstellingen binnen deelgebied IB2	16
3	Knelpunten	19
4	Beschrijving beheermaatregelen	21
4.1	Overzicht beheermaatregelen voor deelgebied IB2	21
4.2	Beheer van graslanden in deelgebied IB2	28
4.3	Beheer van de vijvers in deelgebied IB2	28
4.4	Beheer van het boshabitat in deelgebied IB2	30
4.5	Soortgericht beheer	30
4.6	Beheer van invasieve exoten	31
5	Vrijstellingen op verbodsbepalingen	32
6	Literatuur	33
7	Bijlagen	35
7.1	Bijlage 1: Kadasterpercelen	36
7.2	Bijlage 2: Bepalingen met betrekking tot patrimonium in deelgebied IB2	37
7.3	Bijlage 3: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I	45
7.4	Bijlage 4: Fotobijlage deelgebied IB2	46
7.5	Bijlage 5: Kaartenbundel	47

TABELLEN

Tabel 1-1: Oppervlaktes in ha van het deelgebied en van de habitattypes in deelgebied IB2	7
Tabel 1-2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en IHD-rapport waarbij "P = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2019) uit databank LB" en "X(o)= bevestigde waarneming uit databank in omgeving deelgebied < 100m".....	8
Tabel 1-3: In deelgebied IB2 voorkomende habitats van communautair belang, op het moment van de aanwijzing (cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (staat van instandhouding na actualisering van de informatieformulieren voor de natura 2000-gebieden in 2015)), met vermelding van de algemene beoordeling van de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied (vertrekbasis = beoordeling SBZ) en de oppervlakte in het deelgebied.....	12
Tabel 2-1: Doelstellingen van uitbreiding, of omvorming op niveau van het SBZ I voor de van toepassing zijnde soorten van het deelgebied	14
Tabel 4-1: Beheermaatregelen voor deelgebied IB2.....	21
Tabel 7-1: Inventaris van de merkwaardige bomen in Senypark en Ten Reukenpark. (Bron: http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php?text=77).....	39

FIGUREN

Figuur 1-1: Situering van deelgebied IB2 Ten Reukenpark en Senypark	4
Figuur 1-2: Het padennetwerk met de Groene Wandeling (bron: geodata.leefmilieu.brussels)	5
Figuur 2-1: Kleine vijver in Senypark: links voorjaarstoestand (april 2019), rechts zomertoestand (juni 2018) (Geopunt.be). 18	
Figuur 4-1: Principe aanpassing oeverprofiel van de grote vijver.....	29
Figuur 4-2: Voorbeeld van een technische opbouw onderwater vooroever (vijver Donjon - Diegem, Sweco).....	30
Figuur 7-1: Inventaris van de opmerkelijke bomen Senypark (bron: https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/). De rode vierkantjes duiden op bomen die bij de 100 grotere horen. Rode kruisjes duiden op bomen die niet meer aanwezig zijn. Op basis van de ID-nummers kan u in de onderstaande tabel meer info terugvinden over de bomen. Niet alle bomen zijn echter op de kaart opgenomen.....	37
Figuur 7-2: Inventaris van de opmerkelijke bomen Ten Reukenpark (bron: https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/). De rode vierkantjes duiden op bomen die bij de 100 grotere horen. Rode kruisjes duiden op bomen die niet meer aanwezig zijn. Op basis van de ID-nummers kan u in de onderstaande tabel meer info terugvinden over de bomen. Niet alle bomen zijn echter op de kaart opgenomen.	38

KAARTEN

Kaart 1.1: Situering deelgebied IB2 en kadastrale percelen
Kaart 1.2: Bestemmingen deelgebied IB2 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))
Kaart 1.3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB2
Kaart 1.4: Overige natuurtypes in deelgebied IB2
Kaart 2.1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IB2
Kaart 4.1: Beheermaatregelen in deelgebied IB2

1 BESCHRIJVING DEELGEBIED IB2

Kaart 1-1: Situering deelgebied IB2 en kadastrale percelen

Kaart 1-2: Bestemmingen deelgebied IB2 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))

Kaart 1-3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB2

Kaart 1-4: Overige natuurtypes in deelgebied IB2

1.1 SITUERING

1.1.1 Algemeen

Het gebied IB2 maakt deel uit van de speciale beschermingszone “Het Zoniënwood met bosrand, aangrenzende bosgebieden en Woluwevallei” (verder SBZ I) en is gelegen in de gemeenten Watermaal-Bosvoorde en Oudergem. Het bestaat uit het Ten Reukenpark enerzijds en meer noordelijk gelegen het Senypark anderzijds, samen goed voor een oppervlakte van 10,2 ha. Beiden zijn in eigendom van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en worden beheerd door Leefmilieu Brussel.

Het gebied is op het Gewestelijk Bestemmingsplan ingekleurd als parkgebied. De perimeter van het SBZ-deelgebied heeft, ter hoogte van de speeltuin van het Senypark, de bestemming ‘sterk gemengd gebied’. De volledige oppervlakte is ingekleurd als gebied van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (zie ook Kaart 1-2).

Bijlage 1 geeft een overzicht van de kadasterpercelen binnen het deelgebied, met een aanduiding van het percentage van elk perceel dat een Natura 2000 statuut heeft en met aanduiding van het statuut van de eigenaars en gebruikers. De algemene situering met de kadastrale perceelsindeling is weergegeven op Kaart 1-1.

Figuur 1-1: Situering van deelgebied IB2 Ten Reukenpark en Senypark

1.1.2 Statuten

Het Ten Reukenpark en Senypark zijn niet beschermd als landschap. Het deelgebied ligt ook niet in een beschermingszone rond grondwaterwinningen.

Er zijn 24 bomen in Senypark en 34 bomen in Ten Reukenpark, die opgenomen zijn in de inventaris van opmerkelijke bomen (<http://bomen-inventaris.irisnet.be>). In bijlage 2 is een overzicht opgenomen.

In bijlage 3 worden alle statuten en beschermingen binnen het gebied SBZ I weergegeven.

1.1.3 Korte situering en historiek

Oorspronkelijk was de volledige vallei een drassig gebied waar, door talrijke overstromingen, heel wat organische stoffen aanslibden. De gevormde turflagen werden gebruikt als brandstofmiddel. Van oudsher waren hier talrijke watermolens gevestigd. Er vestigden zich kleine bedrijven, waaronder een papiermolen en later textielverffabriek ter hoogte van de molens (waterenergie) en de molenvijvers. Beide parken werden, samen met de Vorstlaan, aangelegd omstreeks 1904. De bedrijven werden verplaatst om het landschapspark alle ruimte te geven. Momenteel vormen beide parken, parallel met de Woluwe, een belangrijke ecologische corridor waardoor ze een voorname schakel vormen in het blauwe en groene netwerk van het Gewest (Paneels, 2001; De Vos & De Greve, 2001).

De Woluwe is overweld van het uitvloeien van de Vijver van Bosvoorde maar komt opnieuw aan de oppervlakte langs de Vorstlaan en stroomt door het deelgebied IB2.

Ten Reukenpark

Het Ten Reukenpark bestaat voor het grootste deel van haar oppervlakte uit een vijversysteem dat drie keer zo lang is als breed. De volledige drooglegging in november 2001, gevolgd door een afvissing en bepoting, van deze vijver is zowel de kwaliteit als de troebelheid van het water ten goede gekomen. Na deze biomanipulatie werd niet meer herbepoot, op een illegale uitzetting van enkele tientallen Zeelten (*Tinca tinca*) en Graskarpers (*Ctenopharyngodon idellia*) na (BIM, 2003). Vanaf dat moment werd de visvangst er afgeschaft. Daarenboven behoort de vijver tot één van de zes belangrijkste vijvercomplexen van het SBZ voor vleermuizen (Brichau et.al, 2000; BIM, 2003). In deze vijver is er een relatief groot eiland met veel dood hout dat dienst doet als rustplaats voor watervogels (Beck et.al., 2004; Beck et.al, 2005) (Foto 08).

Oorspronkelijk werd de volledige oppervlakte ingericht als wandelpark in landschapstijl. Het padennet is nog steeds zeer uitgebreid (Figuur 1-2). De Groene Wandeling loopt doorheen beide parken.

Figuur 1-2: Het padennetwerk met de Groene Wandeling (bron: geodata.leefmilieu.brussels)

Het park bevat een aantal vochtige beemden langs de vijver met een rijke en interessante flora (Foto 04, 05 en 06), en een paar relictten van het eiken-beukenbos (Zoniënwoud dat hier al grotendeels ontbost werd in de 19de eeuw). Alhoewel een grote verscheidenheid van uitheemse soorten aanwezig is, is de ecologische waarde de voorbije jaren gevoelig toegenomen als gevolg van het huidige beheer.

Het park is langs de vier zijden omgeven door, voor autoverkeer toegankelijke, wegen met in het zuiden de Tenreukenstraat, in het westen de Vorstlaan en ten noord-noordoosten de Woudmeesterlaan. De aanwezige beplantingen zijn deels een buffer tegen de hinder afkomstig van het drukke autoverkeer op de Vorstlaan.

Senypark

Het Senypark situeert zich ten noorden van het Ten Reukenpark en heeft een eerder rechthoekige vorm. De Charles Lemairestraat vormt de noordelijke grens van het park terwijl de Woudmeesterlaan de gemeenschappelijke grens met het Ten Reukenpark is. De Woluwe komt er voor het eerst, na het brongebied ter hoogte van de Bosvoordevijver (zie beheerplan IA4), in open lucht en doorkruist het park in de lengte: in Ten Reukenpark doorheen de grote vijver, in Senypark in een beekbedding (Foto 01).

Het park werd in de begin jaren 1960 (her)aangelegd als klein arboretum met een bewegwijzering voor blinden. De flora, bestaande uit zowel inheemse als uitheemse bomen en struiken, is daarenboven geplaatst volgens hun geur waarmee de functie als wandelpark met landschapsstijl volledig wordt ingevuld (BIM, 2002; Boulanger-François & Jacobs, 1993; www.ecli.net). Het padenpatroon is nog geïnspireerd op het koninklijke landschapspark, maar toch al strakker.

1.2 BELANG VAN DEELGEBIED IB2 BINNEN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I

Bijlage 3 bevat een overkoepelend document voor het SBZ I met de voornaamste bepalingen van het aanwijzingsbesluit en met het relatieve belang van elk deelgebied voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

1.2.1 Habitats

In bijlage 2 wordt het relatief belang weergegeven van alle deelgebieden voor de aanwezige habitats, gebaseerd op de oppervlakte in het deelgebied t.o.v. de totale oppervlakte in SBZ I. Het procentueel aandeel in de habitatoppervlaktes in IB2 van het SBZI is zeer belangrijk (10 tot 29% aandeel) voor 3150 (de grote vijver) en belangrijk (0 tot 10% aandeel) voor de overige habitats. Tabel 1-1 geeft de oppervlaktes weer van de voorkomende habitattypes in het deelgebied IB2. De bespreking van deze types volgt onder 1.4

Tabel 1-1: Oppervlaktes in ha van het deelgebied en van de habitattypes in deelgebied IB2

	Opp. In deelgebied IB2 (ha)	Totale opp in SBZ I (ha)
Oppervlakte deelgebied (ha)	9,43	2070,52
Oppervlakte habitat in deelgebied (ha)	5,86	1713,75
3150 Van nature voedselrijke meren	3,1	20,19
6510 Schraal hooiland subtype matig droog - vochtig type Arrhenatherion	0,63	15,08
9120 Zuurminnende beukenbossen	0,19	1202,59
HGB Dotter bloemgrasland	0,19	2,59
HGB Kamgrasland	1,75	49,03

1.2.2 Soorten

Om het belang van het deelgebied voor de verschillende soorten te duiden, wordt in het overkoepelende document (Bijlage 2) de aanwezigheid in elk deelgebied van SBZ I gegeven. Er wordt aangegeven of de soort voorkomt in de soortendatabank van LB (1998-2017), of de soort is vermeld in het IHD-rapport of in andere relevante databanken werd ingegeven en tenslotte of er potentie is voor de soort. Dat laatste wil zeggen dat er geschikt leefgebied aanwezig is, maar geen bevestigde waarneming. De behandelde soorten zijn die van communautair belang, van gewestelijk belang en de strikt beschermde soorten op gewestelijk grondgebied waarvoor het SBZ werd aangewezen.

In onderstaande Tabel 1-2 worden deze gegevens aangevuld met recentere gegevens uit de soortendatabank van LB (2000-2019) (<https://geodata.leefmilieu.brussels/client/view/91d65c0e-b46e-4053-b8a0-51a15f1fb433>).

De bespreking van deze soorten volgt onder 1.3.

Tabel 1-2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en IHD-rapport waarbij "P = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2019) uit databank LB" en "X(o)= bevestigde waarneming uit databank in omgeving deelgebied < 100m"

	IB2 TenReuken-Senypark
Soorten van communautair belang	
<i>Lucanus cervus</i> – vliegend hert	X
<i>Rhodeus sericeus amarus</i> - bittervoorn	P
<i>Triturus cristatus</i> – Kamsalamander	P
<i>Ardea alba</i> – grote zilverreiger	X
<i>Pernis apivorus</i> – wespandief	X
<i>Falco peregrinus</i> – slechtvalk	X
<i>Alcedo atthis</i> - ijsvogel	X
<i>Dryocopus martius</i> – zwarte specht	X(o)
<i>Dendrocopos medius</i> - middelste bonte specht	P
Soorten van gewestelijk belang	
<i>Martes foina</i> – steenmarter	X
<i>Eliomys quercinus</i> – eikelmuis	P
<i>Delichon urbica</i> - huiszwaluw	X
<i>Hirundo rustica</i> - boerenzwaluw	X
<i>Melolontha melolontha</i> – meikever	X
<i>Anguis fragilis</i> - hazelworm	P
Soorten die een strikte bescherming genieten	
<i>Pipistrellus nathusii</i> – ruige dwergvleermuis	X
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> – gewone dwergvleermuis	X
<i>Pipistrellus pygmaeus</i> - kleine dwergvleermuis	P
<i>Pipistrellus kuhlii</i> - Kuhls dwergvleermuis	P
<i>Pipistrellus</i> sp - dwergvleermuis sp. **	X
<i>Eptesicus serotinus</i> – laatvlieger	X
<i>Myotis daubentonii</i> – watervleermuis	X
<i>Nyctalus noctula</i> – rosse vleermuis	X
<i>Nyctalus leisleri</i> – bosvleermuis	X
<i>Nyctalus</i> sp. **	X
<i>Eptesicus</i> / <i>Nyctalus</i> sp. **	X
<i>Myotis mystacinus</i> - baardvleermuis	X
<i>Barbastellus barbastellus</i> - mopsvleermuis	X
<i>Myotis dasycneme</i> - meervleermuis	X
<i>Myotis emarginatus</i> - ingekorven vleermuis	P
<i>Myotis Bechsteinii</i> - Bechsteins vleermuis	P
<i>Myotis brandtii</i> - Brandts vleermuis	P
<i>Myotis nattereri</i> – franjestaart	P

	IB2 TenReuken-Senypark
<i>Plecotus auritus</i> – gewone grootoorvleermuis	P
<i>Plecotus austriacus</i> – grijze grootoorvleermuis	P
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> - grote hoefijzerneus	P
<i>Mustela putorius</i> - bunzing	X
<i>Accipiter gentilis</i> - havik	X
<i>Scolopax rusticola</i> - houtsnip	P
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> – kleine karekiet	X
<i>Sylvia curruca</i> - braamsluiper	P
<i>Lissotriton vulgaris</i> – kleine watersalamander	X
<i>Ichtyosaura alpestris</i> – alpenwatersalamander	X
<i>Rana temporaria</i> – bruine kikker	X
<i>Lycaena phlaeas</i> – kleine vuurvlinder	P
<i>Satyrion w-album</i> - iepenpage	X
<i>Aphantopus hyperantus</i> - koevinkje	P
<i>Epipactis phyllanthos</i> - dichte wespenorchis	P
<i>Dactylorhiza maculata</i> - gevlekte orchis	P
<i>Neottia ovata</i> - Grote keverorchis	X
<i>Ophrys apifera</i> - bijenorchis	P
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> – bosorchis	P

1.3 BESCHRIJVING SOORTEN

In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de soorten waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het voorkomen van de soorten in deelgebied IB2 beschreven, met waar nodig nuances met betrekking tot de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied.

Beide parken omvatten ook oudere, grote parkbomen en mogelijk een enkele relictboom van de randzone van het woud op de oostflank van de grote vijver. Hoewel het woud in die zone al in de 19de eeuw ontgonnen werd. De potenties voor soorten liggen voornamelijk op het vlak van soorten gebonden aan de combinatie van de watervlakken met de deels overhangende omvangrijke boomkruinen. De parken zijn een belangrijke verbindingen, samen met de bomen van de Vorstlaan, voor vleermuizen langsheen de gebieden aan de Woluwe.

De beide parken zijn een geschikt onderdeel van leefgebied (verplaatsingscorridor en foerageergebied) voor meerdere vleermuissoorten van SBZ I. Dit komt door

- de variatie aan jachtgebieden (waterpartijen, beboste zones, bosranden, lage vegetaties) en
- de ligging op de concentratie van groengebieden met vijvers en grote parkbomen langsheen de Woluwe/Vorstlaan.

1.3.1 Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang

In 2003 werd het Vliegend hert twee maal waargenomen op het centrale grasland in het Senypark (mond.med. BIM, 2005). Er zijn verder echter geen aanwijzingen dat het park een belangrijk en courant gebruikt leefgebied vormt van deze soort. IJsvogel werd al door Gryseels (2002) vermeld bij de aanmelding van deelgebied IB en wordt actueel regelmatig waargenomen.

Iepenpage is waargenomen in het deelgebied in 2018 op de westelijke oever van de Grote vijver.

De vijver van het Ten Reukenpark heeft een belangrijke avifaunistische waarde waardoor heel wat inheemse maar ook uitheemse watervogelsoorten voorkomen. Verder heeft de Rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*) er zich op spontane wijze terug kunnen vestigen na de drooglegging (mond.med. BIM, 2005). Bittervoorn is nog niet waargenomen.

Bittervoorn (*Rhodeus amarus*) is recent nog waargenomen in de Grote vijver. De soort werd in 2003 opnieuw vastgesteld na drooglegging van de vijver.

Er mag verwacht worden dat het gebied IB2 een stapsteen vormt langsheen de Woluwevallei ten aanzien van amfibieën. Tot op heden werden Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Groene kikker (*Pelophylax sp.*), Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en Alpenwatersalamander (*Ichtyosaura alpestris*) waargenomen.

1.3.2 Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZ I werden geformuleerd

Voor de grote vijver van Ten Reuken is een jachtgebied bij uitstek voor de voorkomende vleermuizen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Recent werden maar liefst 50 à 100 jagende watervleermuizen (*Myotis daubentonii*) waargenomen (mond.med. Van der Wijden). Naast de waarnemingen van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) werden ook een of twee individuen van Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) waargenomen (BIM, 2003). Ook komen enkele meer zeldzame soorten zoals de Baardvleermuis (vangst in mei 2001) (*Myotis mystacinus*), de Mopsvleermuis (*Barbastellus barbastellus*), de Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) (in migratie) en vermoedelijk Franjestaart (*Myotis nattereri*) voor (Brichau *et al.*, 2000). Ten aanzien van de voorkomende vleermuizen werden in beide parken, in het kader van het LIFE project, een aantal vleermuiskasten opgehangen (BIM, 2003).

1.3.3 Overige soorten in deelgebied IB2

Vos (*Vulpes vulpes*), Bunzing (*Mustela putorius*), Bruine rat (*Rattus Norvegicus*), Gewone bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) en Rode eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) zijn de waargenomen wilde zoogdieren (buiten vleermuizen) in het deelgebied.

De soortenrijkdom van libellen en juffers is aanzienlijk (27 soorten gezien), met als meest zeldzame de Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*). De libellen profiteren vooral van een heldere waterkolom en een rijke vegetatiestructuur langs het water vlak.

Een behoorlijke variatie aan watergebonden vogelsoorten is in het deelgebied waargenomen. Dat gaat om eenden, duikeenden en ganzen, maar ook om IJsvogel (*Alcedo atthis*) en Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*).

Kleine bonte specht (*Dryobates minor*) is gezien aan het zuidelijke uiteinde van Ten Reuken.

De aanwezige halsbandparkiet (*Psittacula krameri*) zorgt voor een mogelijke concurrentie met inheemse holenbroeders en de boomholtebewonende vleermuissoorten. Aan de vijver komt de uitgezette exoot roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*) voor.

1.4 BESCHRIJVING HABITATS

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de habitats waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het voorkomen van de habitats in het deelgebied IB2 beschreven. Het merendeel van de aangeplante opgaande begroeiing wordt beschouwd als het type park en tuin.

1.4.1 Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang

Tabel 1-3 geeft een overzicht van de aanwezige communautaire habitattypes bij aanwijzing in IB2 TenReuken en Senypark. Het voorkomen is ruimtelijk gesitueerd op Kaart 1-3.

Tabel 1-3: In deelgebied IB2 voorkomende habitats van communautair belang, op het moment van de aanwijzing (cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (staat van instandhouding na actualisering van de informatieformulieren voor de natura 2000-gebieden in 2015)), met vermelding van de algemene beoordeling van de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied (vertrekbasis = beoordeling SBZ) en de oppervlakte in het deelgebied

Code	Naam	Subtype	Algemene beoordeling (uiterst waardevol, waardevol, beduidend)	Oppervlakte (ha)
3150	Van nature eutrofe plas		Waardevol	3,1
6510	Schraal hooiland	Matig droog - vochtig type Arrhenatherion	Beduidend	0,63
9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (<i>Quercion robori-petraeae</i> of <i>Ilici-Fagenion</i>)		Waardevol	0,19
HGB Dotterbloem- grasland			Beduidend	0,19
HGB Kam- grasland			Beduidend	1,75

Habitattype 3150

De Grote vijver Ten Reuken is gekarteerd als 3150 “Van nature eutrofe meren”. Er is weinig bedekking van waterplanten, dus ook niet van kensoorten.

Habitattype 6510

Langsheen de westelijke oever van de Ten Reukenvijver kunnen de vochtige graslanden beschouwd worden als Glanshavergraslanden. Dit graslandtype mag, volgens Heutz en Paelinckx (2005), vertaald worden naar het habitattype 6510 “Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)”. Dit dient zeer duidelijk genuanceerd te worden door de matige ontwikkelingsgraad waarin ze zich bevinden. Intensieve betreding, begrazing en bemesting door ganzen en eenden is nog steeds een negatieve factor.

In 1997 werd een graslandzone tussen het pad en de Vorstlaan afgepaald waarbinnen een natuurlijk beheer wordt toegepast. Deze zone evolueert reeds naar een schralere vorm van het Glanshavergrasland zodat het habitattype 6510 hier een ‘voldoende’ tot ‘goede’ ontwikkelingsgraad heeft. Soorten als Margriet (*Chrysanthemum leucanthemum*) en Glad walstro (*Galium mollugo*) komen er voor (Foto 06).

Habitattype 9120

Langs de oostelijke zijde van het Ten Reukenpark mag een aangeplante boszone, met Beuk (*Fagus sylvatica*), Iep (*Ulmus campestris*) en vooral Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) in de boomlaag en klimop (*Hedera helix*) en Kleine maagdenpalm (*Vinca minor*) in de ondergroei, beschouwd worden als het Gierstgras-Beukenbos wat overeenstemt met het habitattype 9120 'Atlantische beukenbossen met ondergroei van *Ilex* of *Taxus* (*Quercinion robori-petraeae* of *Ilici-Fagion*)', al zijn eveneens aspecten aanwezig die bij habitattype 9160 kunnen ondergebracht worden (Durwael et.al, 2000). Dit onderscheid wordt in voorliggend beheerplan niet aangehouden. De ontwikkelingsgraad is weliswaar matig door de afwezigheid van duidelijke kensoorten in zowel boom- als kruidlaag. Het is onzeker of dit nog een (qua bodem) relict is op de valleirand van het in 19de eeuw ontgonnen deel van Zoniën hier.

HGB Kamgrasland

Een groot deel van de graslanden van deelgebied IB2, en voornamelijk van het Senypark, werden oorspronkelijk ingezaaid waardoor ze voornamelijk uit Engels raaigras (*Lolium perenne*) bestaan. Ze worden zeer frequent gemaaid en daarenboven veelvuldig betreden waardoor lokaal typische tredplanten aanwezig zijn. Op Kaart 1-3 worden ze ingetekend als kamgrasland, een regionaal belangrijk biotoop, waarbij dient opgemerkt dat ze zich in een matige ontwikkelingsgraad bevinden. De voorbije jaren werd op aangegeven van het beheerplan het maaibeheer extensiever gevoerd. Nadat eerder in Ten Reuken de graslanden omheen de vijver veel meer natuurlijk gemaaid worden en er controle is van de watervogelpopulaties, worden recent ook graslanden in Senypark niet meer uitsluitend als gazons beheerd (Foto 02 en 03).

De kamgraslanden langsheen de Ten Reukenvijver zijn zeer verscheiden in die mate dat de zuidelijke oever voornamelijk uit graszones bestaat die een belangrijk recreatief gebruik kennen. De oevers (met Dotterbloemgraslanden) en de hogere grazige zones (Kamgraslanden) op de veel steilere oostelijke helling van de Vijver worden minder betreden door parkbezoekers.

HGB Dotterbloemgrasland

De vochtige graslanden langsheen de oostelijke oever kunnen evolueren tot het HGB dotterbloemgrasland. Algemeen dient ook hier een matige ontwikkelingsgraad te worden toegekend door intensieve betreding, begrazing en bemesting door ganzen en eenden. Nochtans is de kwaliteit ruimtelijk zeer variabel. Er zijn in sommige delen wel indicatorsoorten aanwezig, zoals een vlek Grote keverorchis en Grote ratelaar.

1.4.2 Overige natuurtypes in deelgebied IB2

De locaties van de overige natuurtypes worden weergegeven op Kaart 1-4.

Tuinen en parken (+ gebouwen)

Deze legende-eenheid is gebruikt voor de artificiële milieus zoals de gazons, de speeltuin en het plantsoen met uitheemse soorten (Senypark).

Verharde oppervlakte

Met de verharde oppervlakte worden de paden en kruispunten aangegeven.

2 BESCHRIJVING BEHEERDOELSTELLINGEN

Kaart 2-1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IB2

2.1 DOELSTELLINGEN OP NIVEAU VAN HABITATS EN SOORTEN VAN COMMUNAUTAIR BELANG EN HABITATS EN SOORTEN VAN GEWESTELIJK BELANG

De instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ I zijn opgenomen in bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Deze omvatten de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor habitats en soorten van communautair belang en van gewestelijk belang. Ook algemene beheermaatregelen voor habitats en ecologische eisen van doelsoorten worden in deze bijlage beschreven. Deze instandhoudingsdoelstellingen op niveau van het gebied SBZ I vormen de basis voor de doelstellingen binnen deelgebied IB2.

Voor de boshabitattypes en hun randzones gebeurt de beschrijving van de beheerdoelstellingen op dezelfde manier als in het (voor)ontwerp beheerplan van het Brussels gedeelte van het Zoniënwoud. Er wordt gewerkt met beheertypes die een doelstelling vooropzetten.

De beheerdoelstellingen voor bos zijn weergegeven op Kaart 2-1. De koppeling met de beheermaatregelen wordt gemaakt in Tabel 4-1 en op Kaart 4-1.

In het overkoepelend document (bijlage 2) zijn specifiek de doelstellingen opgenomen die een omvorming, ontwikkeling of uitbreiding beogen. Bij de habitats van deelgebied IB2 zijn er geen doelstellingen van toepassing. Maar voor HGB Rietvegetaties is een kwalitatieve doelstelling om gebruik te maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen. Er ligt een belangrijke potentie langs de oeverrand van de grote vijver. Voor de soorten van deelgebied IB2 zijn de uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen in Tabel 2-1 opgenomen.

Tabel 2-1: Doelstellingen van uitbreiding, of omvorming op niveau van het SBZ I voor de van toepassing zijnde soorten van het deelgebied

Soort	Doel	Huidige populatie	Gewenste populatie	Relevant(e) deelgebied(en)
Nauwe korfslak	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen in de Vallei van de Woluwe		IB11; IB algemeen
Groot Vliegend hert	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan in minstens 3 voortplantingsgebieden	Verwezenlijking van een netwerk van natuurlijke en kunstmatige habitats (totems) waarin de soort goed kan gedijen vertrekkend van de plaatsen waar de soort aanwezig is	Aanwezigheid in minstens 3 voortplantingsgebieden	IA1; IA3; IA4; IA11; IB2
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden - Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen - Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen. - toename van het aantal bomen met holtes tot 7 à 10 bomen/ha		Alle deelgebieden.

		- bestuderen en gebruik maken van opportuniteiten om nieuwe verblijfplaatsen in te richten.		
--	--	---	--	--

2.2 OVERIGE DOELSTELLINGEN BINNEN DEELGEBIED IB2

Grasland & ruigte

Het doel voor deelgebied IB2 wordt beoogd, is het versterken van de lokale ecologische variatie van aanwezige gradiënten met in het bijzonder de overgangen 'grasland-ruigte-struweel-bos' enerzijds en 'droog-natovergangen' anderzijds. Het mag duidelijk zijn dat binnen het gebied IB2 niet gestreefd wordt naar het verkrijgen van uitgesproken, goed ontwikkelde, Europese habitats.

De meest vochtige graslanden langsheen de oostelijke oever van de Ten Reukenvijver kunnen ondergebracht worden bij het HGB Dotterbloemgrasland. In deze zones is gezien deze uitgangssituatie een omvorming naar vochtige ruigte niet aangewezen. Een verdere ontwikkeling van een graslandtype binnen het Dotterverbond wordt er beoogd.

De iets hoger gelegen graslanden ressorteren onder HGB Kamgrasland en 6510 Glanshavergrasland. Er zijn echter continu overgangen tussen deze vegetatietypes aanwezig wat een duidelijke aflijning bemoeilijkt. Daarenboven zijn aspecten van heischrale- en kalksituaties, weliswaar niet uitgesproken, aanwezig (Godefroid, 2000). Een behoud en verdere ontwikkeling van deze verzameling vegetatietypes, met hun overgangen, wordt nagestreefd.

De ontwikkeling van een ruigtevegetatie wordt haalbaar geacht op plaatsen waar de huidige graslandpartijen voldoende groot zijn (zie Kaart 2-1). Ruigtes zullen ontstaan door grasstroken aansluitend bij bosetages aan een lage frequentie te maaien. Bij een vochtige uitgangssituatie zullen zogenaamde nitrofiële zomen van het verbond "Look-zonder-Look" ontstaan. De drogere, meer zandige, graslanden zullen evolueren naar een ruigte van het type met "Gladde witbol en Havikskruiden" (Zwaenepoel, 2004).

Alhoewel de aanwezige graslanden in het Senypark ingezaaid zijn en voornamelijk uit Engels raaigras (*Lolium perenne*) bestaan, wordt een kwalitatieve verbetering vooropgesteld voor de graslanden op plekken waar de recreatieve druk wat minder is.

Het Senypark heeft een opvallende botanische waarde die daarenboven een expliciete natuureducatieve functie vervult. Via de inrichting ervan als blindenpark, met ordening van de vegetatie op geur, zijn voornamelijk typische parksoorten aanwezig bestaande uit zowel inheemse als uitheemse boom- en struiksoorten. Deze uitgangssituatie pleit niet voor ecologische beheerdoelstellingen die enkel gericht zijn op een volledige omvorming naar een meer natuurlijke vegetatie. Desondanks is het streefdoel, voor het volledige deelgebied, om kansen voor omvorming naar inheemse boom- en struiksoorten te benutten. Dit is vooral ook vanuit het oogpunt van een natuurlijke oever langsheen de Woluwe een aandachtspunt (zie verder) en in een aantal grotere graspartijen op de oostelijke zijde van de Woluwe.

Vleermuizen, corridor & eiland

Beide parken maken een belangrijk onderdeel uit van het leef- en jachtgebied van verschillende vleermuissoorten waaronder de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) (zie hoger 1.2.1). Daarenboven vormen ze een verbinding bij uitstek voor de vleermuispopulaties die vanuit de boshabitats, langsheen de Woluwe, van en naar de noordelijk gelegen jachtgebieden migreren. De connectiviteitsfunctie van beide parken dient behouden te blijven. Hiertoe wordt een evenwichtige verhouding tussen de openheid en geslotenheid van beide parken gewaarborgd.

De aanwezige bomen, en andere hogere beplanting, langsheen de Vorstlaan, hebben niet alleen een schermfunctie ten aanzien van visuele- en geluidsverstoring, maar dragen tegelijkertijd bij tot de corridorfunctie van beide parken voor zowel fauna als flora. Een behoud, en waar nodig een verdere uitbouw, van het vegetatiescherm wordt beoogd, maar niet ten koste van de graslandpotenties.

Het beboste eiland in het zuidelijk deel van de vijver wordt gebruikt als rustplaats door watervogels (Beck et.al., 2004 en Beck et.al, 2005). Prioritair is echter het behoud van de donkere situatie langs de zuidoostelijke zijde van de vijver ten aanzien van de voorkomende vleermuizen, vermits ze gebruikt wordt als toegang tot de vijver als jachtterrein (mond.med. Van der Wijden, 2003). Het behoud van deze donkere situatie wordt voorop gesteld zonder afbreuk te doen aan de rustplaatsfunctie voor voorkomende avifauna.

Vijvers & Woluwe

De ecologische status van de grote vijver mag, sinds de drooglegging in 2001, momenteel als 'goed' beschouwd worden. De vijver is ook gekarteerd als habitatype 3150.

Een werkpunt voor de ecologische waarde van de vijver is dat de ondergedoken vegetatie zwak ontwikkeld is, ook ter hoogte van de oevers. Binnen de vijver is niet meteen duidelijk welke maatregel de ontwikkeling van vegetatie kan bevorderen.

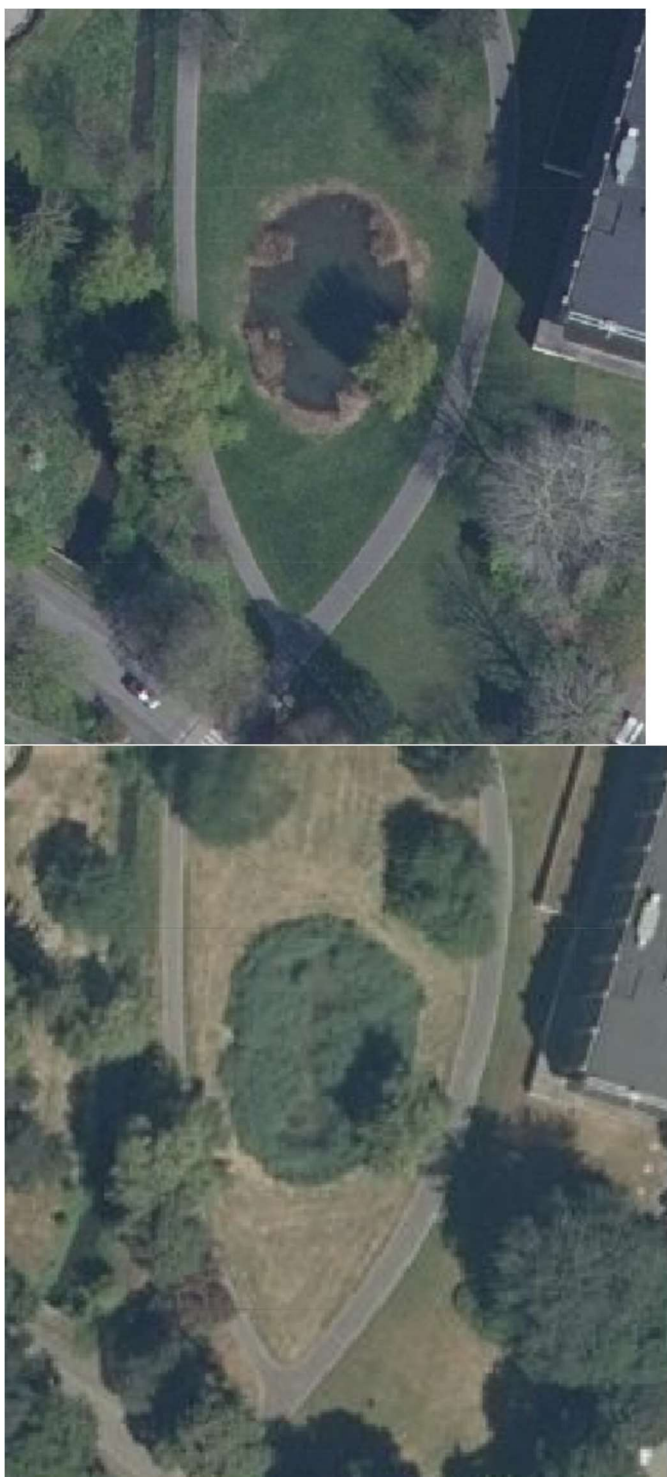
Maar de oeverlijn is kunstmatig verstevigd waardoor de vijver nog steeds eerder een artificieel karakter heeft. Het is wenselijk om voor de oever geheel of gedeeltelijk een, al dan niet geleidelijke, oeveromvorming toe te laten. Dit wordt bij de maatregelen uitgewerkt.

Het belang van de grote vijver voor avifauna dient te worden gewaarborgd. Deze waterpartij heeft in het midden een diepte van ruim 2 meter waardoor frequent duikeenden voorkomen (Beck et.al, 2004; Beck et.al., 2005).

Een beperkte hoeveelheid staand dood hout wordt beoogd op plaatsen waar dit geen gevaar vormt voor de bezoekers van het park. Ook liggend dood hout wordt, onder de vorm van liggende stammen en houtstapels, verspreid over het park vooropgesteld. Hierbinnen wordt eveneens het overhangende hout over de vijver en op het eiland begrepen.

Er werden heel wat inspanningen geleverd ten aanzien van een natuurlijke inrichting van de kleine vijver in het Senypark (zone 9). De rietontwikkeling is intussen zeer sterk. Het behoud van een centrale minimale oppervlakte water met een heldere waterkolom dat jaarrond open blijft, is belangrijk. Het is belangrijk dat bodem van de bedding in de Woluwe eerder verondiept in de toekomst om drainage van het grondwater te verminderen (zone 13). Ook infiltratie van hemelwater in de omgeving draagt daaraan bij. Mogelijk is te overwegen om de overlopen van buffers van (schoon!) hemelwater naar de vijver (zone 9) af te leiden.

Figuur 2-1: Kleine vijver in Senypark: links voorjaarstoestand (april 2019), rechts zomertoestand (juni 2018) (Geopunt.be)

Het huidige oeverbeheer van de oevers van de Woluwe doorheen het Senypark heeft geleid tot een lokaal waardevolle oevervegetatie. Een verdere ontwikkeling van een natuurlijke oever wordt beoogd door een ruigtebeheer of lokaal bij bredere zones ook een graslandbeheer, bijvoorbeeld links in Figuur 2-1.

Bos

De beboste zones binnen het deelgebied, met inbegrip van het habitat 9120, zijn een noodzakelijk onderdeel van de hoger geschetste mozaïekstructuur. Het behoud van de beboste massieven wordt als hoofddoelstelling naar voor geschoven. Daarenboven wordt kwalitatieve ontwikkeling, waar mogelijk, maximaal nagestreefd. Hieronder wordt zowel het gebruik van inheemse soorten als het

behoud van staand en liggend dood hout verstaan. Op Kaart 2-1 wordt deze doelstelling tevens gevisualiseerd als 'behoud open-geslotenheid/accentueren aanwezige overgangen'.

Amfibieën

Beide parken, met de kleine vijver in het Senypark in het bijzonder, worden ten aanzien van amfibieën als belangrijke stapsteen beschouwd langsheen de Woluwe. Een behoud van deze stapsteenfunctie is een doelstelling die gelijk loopt met de doelstelling omtrent de troebelheid van de kleine vijver in het Senypark (zie hoger).

Uitheimse (avi-) fauna en flora

De aanwezigheid van grote aantallen soepeenden, maar ook uitheimse, vaak invasieve, watervogels (Canadese ganzen en Nijlganzen) heeft een niet te onderschatten impact op het aquatisch ecosysteem, maar ook op de terrestrische zijde van de oevers. Dit niet alleen onder de vorm van overmatige betreding en begrazing maar evenzeer door een eutrofiëring van de oevers afkomstig van de uitwerpselen. Door afspoeling van de oevers komen deze nutriënten eveneens in het water terecht wat ook daar een eutrofiëring met zich mee brengt. Een doeltreffende aanpak van deze vorm van verstoring wordt beoogd. Het bijvoederen van de aanwezige watervogels moet verboden worden en de nodige populatieregulering toegepast.

3 KNELPUNTEN

Het beter ontwikkelen van de habitattypes en van de natuur in het algemeen in deelgebied IB2 veronderstelt de aanpak van een aantal knelpunten.

Vijvers

Ondanks de duidelijke kwaliteitsverbetering na de laatste drooglegging van de beide vijvers, blijft het ontbreken van ondergedoken, aquatische vegetatie een knelpunt. Zoals hierboven beschreven is het creëren van een geleidelijke oevergradiënt met geringe waterdiepte voor uitbreiding van de beperkt aanwezige moerasplanten een goed startpunt. Daarbij moet de populatie van watervogels sterk beperkt worden en blijven om begrazing, betreding en eutrofiëring van deze zone te voorkomen.

Verder moeten alle mogelijke lozingspunten, ook van de afspoeling van verhardingen, gesaneerd worden.

Menselijke verstoring

Zowel het Senypark als het Ten Reukenpark hebben een typische parkfunctie met de aanwezigheid van zowel inheems maar eveneens een groot aandeel aan uitheimse boom- en plantensoorten. Voorliggend beheerplan heeft niet tot doelstelling deze functie te ondermijnen. Daarom worden in dit verband een aantal aandachtspunten vermeld die een ecologische meerwaarde met zich meebrengen zonder afbreuk te doen aan het parklandschap en haar sociaal-recreatieve functie. De aanwezigheid van een typische, uitheimse, parkvegetatie wordt bijgevolg niet als knelpunt beschouwd alhoewel het gebruik van inheems plantenmateriaal een aandachtspunt moet zijn bij vervanging vanuit veiligheids- of ouderdomsoverwegingen.

Vermits het Senypark een duidelijke botanisch-educatieve waarde heeft, is er een grotere diversiteit aan uitheimse/park boom- en struiksoorten aanwezig. In het Ten Reukenpark is dit minder het geval waardoor er meer mogelijkheden zijn voor een geleidelijke omvorming naar inheemse boom- en struiksoorten.

Beide parken, maar vooral het Senypark, zijn daarenboven zeer toegankelijk zodat de volledige oppervlakte een hoge betredingsgraad kent.

De huidige verlichting in het park werkt versturend naar de verbindingsfunctie voor vleermuizen.

Eenden en ganzen

De populatie eenden en ganzen, met name soepeend, Nijlgans, Canadese gans, blijft omvangrijk met intensieve betreding, begrazing en bemesting van de graslanden die aansluiten op de grote vijver tot gevolg.

Knelpunten met betrekking tot de vegetatiesamenstelling

Een oeverstrook aan het uiterste zuidwesten van de grote vijver is duidelijk sterk geëutrofeerd, mogelijk door stockage van slib of maaisel. Ofwel is het gazon sterk bemest door watervogels en uit zich dat bij het uitblijven van een vroege maaibeurt. Hier is een intensieve verschraling passend door maaien met afvoer. (Foto 07).

In een zone en oosten van het ontvangstgebouwtje in Senypark werd na graafwerken een te rijke afdeklaag geplaatst (teelaarde). De vegetatie is nog sterk verstoord en nitrofiel. Ook hier is een intensieve verschraling passend om deze plek een botanisch interessanter aspect te geven.

4 BESCHRIJVING BEHEERMAATREGELEN

Kaart 4-1: Beheermaatregelen in deelgebied IB2

4.1 OVERZICHT BEHEERMAATREGELEN VOOR DEELGEBIED IB2

Onderstaande tabel geeft de beheermaatregelen voor deelgebied IB2, conform de voorkomende habitats en algemene maatregelen zoals voorzien in de bijlagen van het aanwijzingsbesluit van het SBZ I. De locatie van de beheermaatregelen wordt ruimtelijk weergegeven op Kaart 4-1.

Tabel 4-1: Beheermaatregelen voor deelgebied IB2

Instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage I.1 van de Ordonnantie)							
Habitat van communautair belang	Subtype/opp. In DG (opp. Totaal in SBZ I)	Algemene maatregelen Cfr. Bijlage 4 Aanwijzingsbesluit	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	3,10 ha (20,19 ha)	- opheffen van de bronnen van eutrofiëring; - opheffen van de lozingen van afvalwater en mogelijk vervuild water afkomstig van transportinfrastructuren; - voorzien van gefaseerde ruimings-/baggerwerken; - vermijden van de accumulatie van organische stoffen; - vermijden van buitensporige beschaduwing (zorgen voor voldoende licht); - kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; - actief beheren van invasieve exotische soorten, vermeld in bijlage IV van de ordonnantie, om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen.	- bevorderen verlandingsgradiënt op de oevers	8	basisfrequentie droogleggen 1x/15j vanaf eind sep. → begin febr. volgens noodzaak vanuit monitoringresultaten frequenter	- afschuinen oevers met neutrale grondbalans en aandacht voor de architecturale doelstellingen en waarden van de vijver.	R
			- geen herbepoting of viskweek - tijdelijk droogleggen - (per uitzondering) baggeren - exotencontrole			- blijvende aandacht voor afkoppelingen stroomopwaarts op de Woluwe - om de 20-25 jaar kan eventueel baggeren overwogen worden - early warning/rapid response bij optreden nieuwe invasieve exoten	O
			- bevorderen verlandingsgradiënt op de oevers - geen herbepoting of viskweek - (per uitzondering) baggeren - exotencontrole	9,12		- behouden rietkraag oostzijde (12) - baggeren verlandingsvegetatie westzijde: zicht op open water - early warning/rapid response bij optreden nieuwe invasieve exoten	R O O
9120 Zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van Ilex of soms Taxus (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion).	0,19 ha (1.202,59 ha)	- bevorderen van de natuurlijke en karakteristieke soorten van de habitat bij aanplantingen en/of bij de natuurlijke verjonging; - uitbreiden van de hoeveelheid staand of liggend dood hout; - actief beheren van invasieve exotische soorten, vermeld in bijlage IV van de ordonnantie, om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen; - opheffen van de bronnen van eutrofiëring; - kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; - ontwikkelen van bosrandvegetatie op de grens van de bospercelen en in de open plekken.	Type 3 - beukenbos in omvorming naar gemengd hooghout	11	jaarlijks	parkbeheer, jaarlijkse VTA. behoud jonge inheemse bomen, aanplant groot plantsoen van inheemse soorten voor tijdige vervanging.	O
6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	0,63 ha (15,08 ha)	- opheffen van de bronnen van verzuring en eutrofiëring; - toepassen van een tweejaarlijks maaibeheer met afvoeren van het maaisel.	Maaibeheer	3,4	juni/juli/september, later enkel september	maaibeheer 2x jaarlijks (half juni-half juli en sept), na enkele jaren vershraling 1x jaarlijks (sept)	O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats van gewestelijk belang (Bijlage I.2 van de Ordonnantie)							
Habitat van gewestelijk belang	Subtype/opp. In DG (opp. Totaal in SBZ I)	Algemene maatregelen Cfr. Bijlage 4 Aanwijzingsbesluit	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Kamgrasgraslanden	1,75 ha (49,03 ha)	- toepassen van een maaibeheer en/of toepassen van extensief begrazingsbeheer; - opheffen van de bronnen van verdroging en eutrofiëring.	Maaibeheer	10	verminderen en verlaten maaibeurten	ecologisch gazonbeheer: aanpassen aan gebruikszones parkbezoekers, behouden nette rand van één maaibreedte langs de paden	O

				5	juni/juli/september, later enkel september	maaibeheer 2x jaarlijks (half juni-half juli en sept), na enkele jaren verschraling 1x jaarlijks (sept)	O
				7	2 tot 6 jaarlijks laat	maaibeheer 1x / 2-3-6 jaar (sept-okt) (gefaseerd): ruigte ontwikkeling op oevers Woluwe, afwisselen met graslandbeheer tot tegen de oever; idealiter alle stadia van grasland over ruige moerasvegetatie tot één solitaire breedbladige wilgenkruin of hakhoutstoof Zwarte els	O
Dotterbloemgraslanden	0,19 ha (2,59 ha)	- toepassen van een verschrallend maaibeheer; - opheffen van de bronnen van verzuring en eutrofiëring.	Maaibeheer	6	augustus	2 x jaarlijks, na voldoende verschraling 1 x jaarlijks (augustus), deelzones met doelsorten worden gericht ontzien bij de vroege maaibeurt (orchideeën, Grote ratelaar etc.),	O

Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage II.1.1)

Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Groot vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	- aanwezigheid van staand dood hout, van oude of wegwijnende bomen, bij voorkeur in de bosranden en op zuidelijk geëxposeerde taluds en hellingen; - aanwezigheid van waardbomen zoals <i>Quercus robur</i>, <i>Quercus petraea</i>, <i>Ulmus</i> spp., <i>Prunus</i> spp., <i>Tilia</i> spp., ...; - aanwezigheid van een netwerk van oude bomen (waardbomen) binnen het bosmassief; - aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Broedhopen aanleggen	zonbeschenen parkdelen	5 jaarlijks	Zie soortenfiche	R+O
Bittervoorn	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	- aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; - aanwezigheid van paaigebieden met zuurstofrijk water met een geringe organische belasting en zonder langdurige zuurstoftekorten; - aanwezigheid van paaigebieden met zoetwatermosselsoorten zoals <i>Anodonta cygnea</i> en <i>Unio pictorum</i>; - geen of weinig herbepoting zonder bodemwoelende soorten; - uitvoering van gefaseerde ruimingswerken, verspreid over meerdere jaren; - aanwezigheid van voldoende verbindingen zonder migratieknelpunten tussen de habitats met traagstromend water en het hydrografische netwerk om een herontplooiing van de soort mogelijk te maken; - geen te snelle niveauwijzigingen van de waterlopen en droogleggingen van waterpartijen.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer				R
Vleermuizen algemeen	<i>Chiroptera</i>	- aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; - aanwezigheid van bomen met holtes, staand dood hout en oude of wegwijnende bomen; - aanwezigheid van een boshabitat met gediversifieerde horizontale en verticale structuur; - beperkte lichtvervuiling; - doorgangen onder en boven de weg- en spoorweginfrastructuur; - beschikbaarheid van verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven; - bescherming van de bestaande verblijfplaatsen en creëren of inrichten van nieuwe verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven, in het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: - Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart; - Massartuin: oude overloop van de vijver; - Tournay-Solvaypark: ijskelder en ingerichte kelders van het kasteel; - Vuursteendomein: voormalige garage; - Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes; - Onderdoorgangen in natuursteen en/of baksteen onder de dreven in het Zoniënwoud, de Lorrainedreef, de Waterlooosesteenweg, de Ring R0 en de spoorlijn 161 in het Zoniënwoud;					R+O

		- onderaardse gangen specifiek gebouwd voor vleermuizen in het kader van de verbreding van spoorlijn 161 in het Zoniënwoud; - Ter Kamerenbos: onderaards gewelf.					
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.					O
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	- Zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. - Aanwezigheid van niet met antibiotica behandeld vee.	Zie §4.5				R+O
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>	zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.	Zie §4.5				O
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.	Zie §4.5				R+O
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	- aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; - verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik in het Zoniënwoud bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; - geringe of onbestaande visdichtheid; - aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer	9			O
			Voorzien van schuilplaatsen (houtstapels, steenhopen, ...) in de nabij de vijvers gelegen bos(rand)en.				R+O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van bijlage II.1.2 van de Ordonnantie							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Grote zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	- aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de ondiepe waterlopen en -oppervlakken; - beschermen van de meest rustige vijvers tegen een uitbreiding van waterrecreatieactiviteiten.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer	8			O
Nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	- aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; - beschermen van de meest rustige vijvers tegen een uitbreiding van waterrecreatieactiviteiten.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer	8			O
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	- aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwoud; - beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; - aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden; - in de buurt van de bewoonde delen van het bos, aanwezigheid van open milieus met veel wespen- en hommelnesten, reptielen en kikvorsachtigen.	Zie §4.5				O
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	aanwezigheid van voldoende (semi)natuurlijke en randstedelijke milieus rondom om het behoud van de diversiteit van de potentiële prooien te verzekeren.	Zie §4.5				O
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	- aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en grote wateroppervlakken; - beschermen van de nestgebieden tegen verstoring en vernieling; - in stand houden of ontwikkelen van nest- en foerageergebieden langs beken en vijvers; - aanwezigheid van een aanzienlijke biomassa aan kleine vissen; - aanwezigheid van voldoende overhangende beekvegetatie om de vogels uitkijkplaatsen te bezorgen.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer Voorzie een overhangend uitkijkpost langs de oever door het behoud van enkele overhangende bomen. Eiland	8,9			R
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	- beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen verstoring en vernieling; - aanwezigheid van grote en oude bomen in de bosgebieden, zoals Fagus sylvatica, Pinus sylvestris, Larix decidua, ...; - voldoende dichtheid van holle bomen en van dikke beuken;	Zie §4.5				O

Middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius</i>	• aanwezigheid van plaatsen om zich te voeden, hoofdzakelijk habitats die mieren aantrekken en rijk zijn aan dood hout. • aanwezigheid in de beboste gebieden van een evenwichtige vertegenwoordiging van verschillende leeftijdsklassen en behoud van grote eikenbomen (meer dan 200 cm omtrek); • aanwezigheid van dode bomen met holtes en groepjes grote bomen.	Zie §4.5				O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van gewestelijk belang (Bijlage II.4)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	• aanwezigheid van schuilplaatsen; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van boomgaarden en fruitbomen.	Voorzien van schuilplaatsen (zie soortenfiche bunzing)		5 jaarlijks		R
Boommarter	<i>Martes martes</i>	• aanwezigheid van grote, oude bomen met holtes in de beboste gebieden, zoals <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Pinus sylvestris</i>, <i>Larix decidua</i>, ...; • aanwezigheid van tunnels of bruggen ter hoogte van alle drukke verkeerswegen die SBZ I doorkruisen.	Voorzien van schuilplaatsen (zie soortenfiche bunzing)		5 jaarlijks		R
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	• aanwezigheid van schuilplaatsen; • aanwezigheid van boomgaarden en fruitbomen; • aanwezigheid van een overwinteringshabitat; • aanwezigheid van stadsbiotopen en lineaire landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Voorzien van schuilplaatsen (zie soortenfiche bunzing)			Zie soortenfiche	O
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	• aanwezigheid van moddergebieden nabij de voortplantingskernen; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.					O
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	• aanwezigheid van vee; • aanwezigheid van stallen die toegankelijk zijn voor de soort; • aanwezigheid van kale, vochtige leemgrond nabij de nestgebieden; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.					O
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	• aanwezigheid van plaatsen die thermoregulatie toelaten (zonnige en schaduwrijke gebieden); • aanwezigheid van overwinteringsgebieden; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Voorzien van schuilplaatsen (zie soortenfiche bunzing)			Zie soortenfiche	O
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	• aanwezigheid van kleine, ondiepe poelen zonder vissen; • aanwezigheid van dood hout en een dikke strooisellaag; • aanwezigheid van kleine natuurlijke waterlopen met een gering debiet en zuiver water; ...	Voorzien van schuilplaatsen (houtstapels, steenhopen, ...) in de nabij de vijvers gelegen bos(rand)en.				R+O
Meikever	<i>Melolontha melolontha</i>	• aanwezigheid van volwassen waadbomen zoals <i>Quercus robur</i>, <i>Quercus petraea</i>, <i>Acer campestre</i>, <i>Salix caprea</i> et <i>Fagus sylvatica</i>; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.				Zie soortenfiche	

Instandhoudingsdoelstellingen voor soorten die strikt worden beschermd op het gehele grondgebied van het Gewest (bijlage II.2 en II.3 op basis van artikel 40, §4 van de ordonnantie)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Vleermuizen algemeen	Chiroptera	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van bomen met holtes, staand dood hout en oude of wegwijnende bomen; • aanwezigheid van een boshabitat met gediversifieerde horizontale en verticale structuur; • beperkte lichtvervuiling; • doorgangen onder en boven de weg- en spoorweginfrastructuur; • beschikbaarheid van verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven; • bescherming van de bestaande verblijfplaatsen en creëren of inrichten van nieuwe verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven, in het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: - Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart; - Massartuin: oude overloop van de vijver; - Tournay-Solvaypark: ijskelder en kelders van het kasteel; - Vuursteendomein: voormalige garage; - Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes; - Onderaardse gewelven onder de Lorrainedreef, de Ring R0 en de spoorweglijn 161 in het Zoniënwoud; • - onderaardse gangen specifiek gebouwd voor vleermuizen in het kader van de verbreding van spoorlijn 161 in het Zoniënwoud; - Ter Kamerenbos: onderaards gewelf.	Zie §4.5				
Brandts vleermuis, Baardvleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis, Grijze grootoorvleermuis, Kleine dwergvleermuis	<i>Myotis brandtii</i> <i>Myotis mystacinus</i> <i>Myotis nattereri</i> <i>Plecotus auritus</i> <i>Plecotus austriacus</i> <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. • toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430; • verzekeren van het behoud van de gekende vliegverbindingen tussen het Zoniënwoud en de vijvers van de rest van SBZ I (Vallei van de Woluwe).					
Watervleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Ruige dwergvleermuis	<i>Myotis daubentonii</i> <i>Nyctalus noctula</i> <i>Nyctalus leisleri</i> <i>Pipistrellus nathusii</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. • toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430;					
Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Kuhls dwergvleermuis	<i>Eptesicus serotinus</i> <i>Pipistrellus pipistrellus</i> <i>Pipistrellus kuhlii</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. • toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430;					
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • verzekeren van het behoud van de diversiteit van de potentiële prooien; • aanwezigheid van gangen of bruggen ter hoogte van alle drukke verkeerswegen die SBZ I doorkruisen.	Voorzien van schuilplaatsen		5 jaarlijks	Zie soortenfiche	R
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • verzekeren van het behoud van de diversiteit van de potentiële prooien; • aanwezigheid van gangen of bruggen ter hoogte van alle drukke verkeerswegen die SBZ I doorkruisen.	Voorzien van schuilplaatsen		5 jaarlijks	Zie soortenfiche	R
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	• aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, rietvegetaties, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort. • natuurlijke aard van de oevers en de bedding van de waterloop.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbekeer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny	7,8,9			O

Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	• aanwezigheid van een hoge en dichte grasachtige vegetatie, zoals boszomen, rietvegetaties, diverse ruigten en hooilanden; • aanwezigheid van schuilplaats voor de winter; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny	7,8,9		Zie soortenfiche	O
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	• aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwoud; • beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; • aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden.	Zie 9120 en 9130				O
Waterral	<i>Rallus aquaticus</i>	• aanwezigheid van strookvormige of uitgestrektere rietzones langs oevers die nog voldoende open water overlaten.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny				O
Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>	• aanwezigheid in de bosmassieven van open gebieden, zoals open plekken of jonge aanplantingen; • aanwezigheid van alleenstaande bomen in de open gebieden; • aanwezigheid van bosgebieden met goed ontwikkeld onderhout op een frisse tot vochtige bodem; • aanwezigheid van rustige gebieden tijdens de broedperiode; • behoud van open plekken; • geringe everzwijndichtheid.	Zie §4.5				O
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	• aanwezigheid van rietvegetaties met stroken riet langs oevers van vijvers en waterlopen; • geen aanzienlijke en snelle veranderingen van het waterpeil tijdens de broedperiode;	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny				O
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	• aanwezigheid van open gebieden met dichte, grasachtige vegetatie, voorzien van struiken en andere kleine landschapselementen; • aanwezigheid van randen met struikmantel en dichte graszoom met grote brandnetels op de open plaatsen en in de bosranden.	Zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny			Zie soortenfiche	O
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	• aanwezigheid van inheemse hagen of grote massieven van doornstruiken, of hun heraanplanting, in een halfopen omgeving; • aanwezigheid van stadsbiotopen en lineaire landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren. • aanwezigheid van open gebieden met grasachtige vegetatie, voorzien van dichte struiken en dan met name van het doornige type.					O
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	• aanwezigheid van inheemse hagen of bosjes doornstruiken, of hun heraanplanting, langs weiden en hooilanden; • aanwezigheid van stadsbiotopen en lineaire landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.					O
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	• aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; • verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; • geringe of onbestaande visdichtheid; • aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort; • handhaving van een variabele waterdiepte met behoud van een open deel van het watervlak; • afwezigheid van exotische schildpadpopulaties.	Schuilplaatsen voorzien en zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny	7,8,9		Zie soortenfiche	
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	• aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; • verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; • geringe of onbestaande visdichtheid; • aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort;	Schuilplaatsen voorzien en zie 3150 en §4.3 vijfverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny	7,8,9		Zie soortenfiche	

		• handhaving van een variabele waterdiepte met behoud van een open deel van het watervlak; • afwezigheid van exotische schildpadpopulaties.					
Alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>	• aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; • verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; • geringe of onbestaande visdichtheid; • aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort; • handhaving van een variabele waterdiepte met behoud van een open deel van het watervlak; • afwezigheid van exotische schildpadpopulaties.	Schuilplaatsen voorzien en zie 3150 en §4.3 vijverbeheer en Kamgraslanden ontwikkeling ruigtezoom langs Woluwe in Seny	7,8,9		Zie soortenfiche	
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	• beschermen van de vochtige gebieden; • vermijden van verdroging; • aanwezigheid van bloemenweiden.		2,3,4,5		Zie soortenfiche	
Kleine vuurvinder	<i>Lycaena phlaeas</i>	• aanwezigheid van bloemenweiden op arme gronden; • aanwezigheid van waardplanten voor de soort.		3,4,5		Zie soortenfiche	
Koevinkje	<i>Aphantopus hyperantus</i>	• behoud of ontwikkeling van grasachtige open gebieden, voorzien van hagen en bosjes inheemse doornstruiken; • aanwezigheid van waardplanten voor de soort; • aanwezigheid van stadsbiotopen en lineaire landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	aanplant inheemse soorten ter afscherming Vorstlaan langsheen bloemrijke graslanden	3,4,5,6		Zie soortenfiche	
Grote keverorchis	<i>Neottia ovata</i>	• beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.	graslandbeheer	2,3,4,5			
Dichte wespenorchis	<i>Epipactis phyllanthes</i>	• beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.	graslandbeheer	2,3,4,5			
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>	• beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.	graslandbeheer	2,3,4,5			
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>	• beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.	graslandbeheer	2,3,4,5			

Maatregelen met ruime toepassing niet specifiek toe te wijzen aan één habitat of soort van communautair of gewestelijk belang					
Beheerdoelstelling	Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Veiligheidsbeheer	- Veiligheidskappen in randen langs wandelpaden en randzone van het bos.; - Signalisatie en gerichte communicatie organiseren bij noodweer.	Alle parkzones en paden	Opmaak bomenbeheerplan met afbakening van risicozones en jaarlijkse VTA op gebiedsniveau, mogelijk frequentere VTA voor geselecteerde bomen	Specifieke aandacht voor afstervende essen.	O
Regulier parkbeheer	- Regulier parkbeheer met ecologische versterking - Zoveel mogelijk kiezen voor inheemse soorten bij nieuwe aanplantingen	Zones 15 en 16			O
Beheer bomen- en struikenpatrimonium	- Behoud en integratie van sierbomen en struiken in lijn met de natuurdoelen en de historische en landschappelijke eigenschappen van het park	Alle parkzones		Integratie van doelstellingen uit het ontwikkelingsproject voor Seny- en Tenreukenpark Diversifiëren van het bomen en struikenbestand als klimaatadaptieve maatregel	O+R
Beperken lichthinder	- Aanpassen van de verlichting in het park in functie van de natuurdoelen, en met aandacht voor de socio-recreatieve functies (veiligheid, zichtbaarheid,...)	Alle		Aanpassing van de verlichting (lichtkleur, armaturen)	R

*O=onderhoud, R=restauratie/verbetering

4.2 BEHEER VAN GRASLANDEN IN DEELGEBIED IB2

Ecologische versterking van de deels nog soortenarme gazons in beide parken kan bereikt worden door een aangepast maaibeheer. Inzaaien is niet aan de orde in de bestaande gazons/graslanden. In dit beheerplan zijn vrijwel alle graslanden in IB2 als habitat (6510) of HGB (kamgrasland dan wel dotterbloemgrasland) aangeduid (Kaart 1-3). De maairegimes zijn opgegeven in de beheermaatregelentabel (normaal 2 x maaien met afvoer per jaar) waardoor algemeen de bloemrijke en soortenrijke graslanden kunnen ontstaan die nu al op meerdere plaatsen in Ten Reuken aanwezig zijn. De groeiplaatsen van doelsoorten worden gericht doorgegeven aan de maaiploeg om te sparen bij de vroege maaibeurt. Zo zijn in zone 2 op de oostelijke oever al vlekken met orchideeën of andere doelsoorten aanwezig.

Plaatselijk werden grasvelden nog niet als HGB aangeduid. Het gaat om de zuidoever en noordoever van de grote vijver. Hier is dat omwille van betreding door recreanten, maar mogelijk vooral door watervogels. In Senypark gaat het om de omgeving van de bebouwing in de oostrand. Maar ook in die residentiële zone is op termijn een natuurlijker gazonbeheer door sensibilisering mogelijk. In Senypark is het natuurlijker graslandbeheer nog niet erg lang opgestart. De graslanden zijn duidelijk nog in het grasdominante stadium (foto 02), maar er wordt verwacht dat overal goede resultaten mogelijk zijn.

Een goede mogelijkheid voor afstemming op de parkfunctie is het frequenter (en vooral ook vroeger beginnen met) maaien van een gazonstrook van één maaierbreedte langs paden, parkmeubilair, sierplantenborders en zones met speeltoestellen. Dit effect wordt al bereikt door één vroege maaibeurt. Ook op grotere vlakken in de grasvelden, waar ten behoeve van de publieke toegankelijkheid frequenter zal worden gemaaid (ligweide, spel), kan de mogelijkheid worden aangegrepen om de soms talrijk aanwezige rozetplanten in het gazon tot bloei te laten komen. Dat kan door het uitstellen of overslaan van een of meer maaibeurten.

4.3 BEHEER VAN DE VIJVERS IN DEELGEBIED IB2

Voor de vijver van Ten Reuken is een heldere waterkolom nodig voor de goede staat van het habitat 3150, maar ook voor de waarde als jachtgebied voor vleermuizen. De beeldkwaliteit is ook een belangrijk maatschappelijk aandachtspunt. Algemeen heeft de grote vijver redelijk goed gereageerd op de drooglegging eertijds. Maar de helderheid is niet jaarrond gegarandeerd en vooral, er zijn weinig (half) onderwatergedoken of drijvende waterplanten. Er zijn geen onmiddellijke maatregelen aan de orde zoals biomanipulatie met bio-additieven, drooglegging of slibruiming. In de toekomst kan dat wel als het nodig is, na evaluatie. Als basisfrequentie voor zo'n drooglegging wordt 15 jaar vooropgesteld. Daarenboven wordt om de 25 jaar een ruiming van de opgebouwde sliblaag als mogelijkheid voorzien. Beide maatregelen zijn afhankelijk van noodzaak en er wordt steeds een kosten-batenanalyse gemaakt ten aanzien van slibruimen en biomanipulatie (beide erg duur) ten opzichte van een winterse drooglegging. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de nutriëntenvrucht in het water van de Woluwe die uitkomt in de vijver, nog verder kan dalen.

Een inrichtingsmaatregel voor de komende beheerperiode is daarom het huidige **oeverprofiel** van de grote vijver (Foto 09) **aan te passen** om een brede ondiepe zone te creëren voor de vestiging van helofyten (Figuur 4-1). Het gaat om een onderwaterplateau van minerale bodem dat hoogstens in de late zomer net boven het waterpeil van de vijver komt, maar gemiddeld 10 tot 20 cm onder water mag staan.

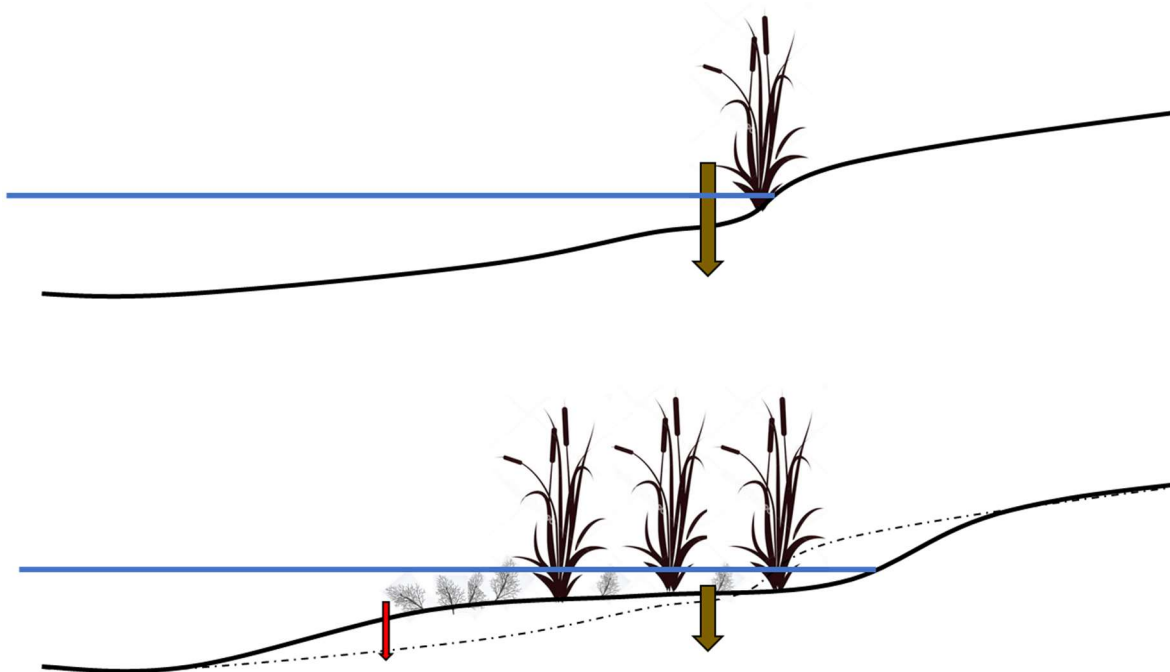
Het huidige oeverprofiel rond de grote vijver is strak en onnatuurlijk, met slechts een aanknopingspunt voor moerasvegetatie. De beschoeiing met hardhouten perkoenpalenrij is verweerd en er is een smalle uitspoelingszone achter de palenrij. Een laagte tot onder waterpeil zal aan de buitenzijde van de palenrij uitgegraven worden en deze grond zal in de vijver voor de palenrij gelegd worden. Daarbij wordt de hardhouten palenrij afgezaagd op het nieuwe bodemniveau. De palen worden daarmee onzichtbaar en vormen geen belemmering voor maaiwerken. Een houten beschoeiing van perkoenpaaltjes met planten of vlechtwerk in niet-duurzaam hout (bv. vurenhout) wordt eventueel geplaatst om de ophoging onder water vast te houden tot die geconsolideerd en doorworteld is. Waar mogelijk worden de zwarte elzenstobbes verwijderd. Als er twijfel is of dit onderwaterplateau op z'n plaats blijft op lange termijn, kan een duurzame barrière worden opgebouwd met breuksteen, een oeverrol en een duurzamer houtsoort voor de palen (bv. Robinia of Lork) (Figuur 4-2).

In principe is aanplanting of bezaaiing niet nodig. Er zijn al helofyten aanwezig op de smalle oever achter de rij houten perkoenpalen (foto 04). Als de toplaag een korte tijd in de nazomer droog komt te liggen, zullen zich spontaan in het seizoen na de werken doelsoorten van grote zeggenvegetaties vestigen met onder andere

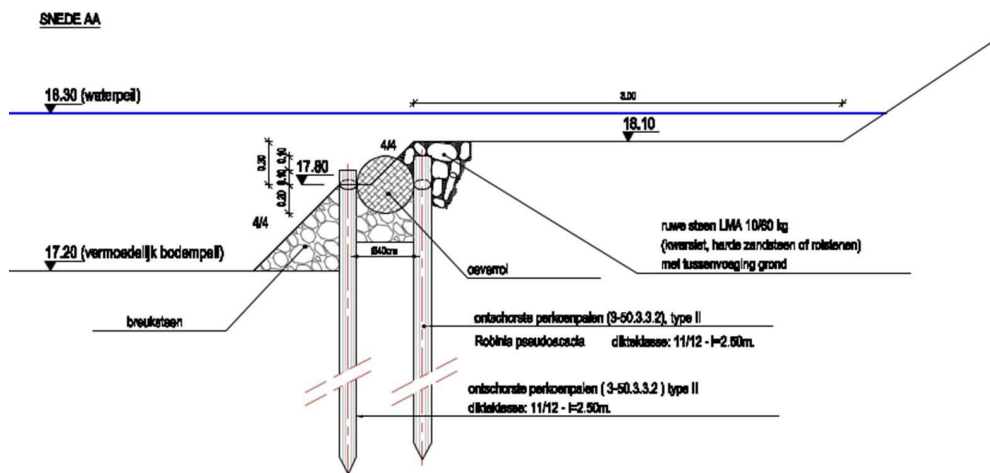

Scherpe zegge (*Carex acuta*), Moeraszegge (*Carex acutiformis*), Hoge cyperzegge (*Carex pseudocyperus*), Slangenwortel (*Calla palustris*), Grote wederik (*Lysimachia vulgaris*), Melkeppe (*Peucedanum palustre*), Moerasbeemdgras (*Poa palustris*), Blauw glidkruid (*Scutellaria galericulata*), Moeraskruiskruid (*Jacobaea paludosa*), Moerasandoorn (*Stachys palustris*). Door enkel in de winter te maaien met afvoer, bijvoorbeeld 1x per 2 jaar kan deze productieve vegetatie in stand gehouden worden. Het maaien vermijdt verlanding door strooiselopbouw. Het vermijdt ook dat verbossing (opslag Zwarte els) kan optreden. Aan de landkant bepaalt het verschil tussen wintermaaibeurt en zomermaaibeurt de grens tussen moeras en (nat) grasland. De beheerder kan ook met deze grens spelen in functie van het parkbeeld van het geheel van vijver, oever en omliggende grazige hellingen.

Een dergelijke moerassige oeverstrook vormt niet alleen op zich een passende vegetatie bij 3150 met een hogere biodiversiteit aan planten dan enkel de combinatie grasland en vijver. Als het lukt een omvangrijke massa helofyten in contact te brengen met het vijverwater, zullen deze helofyten ook een waterzuiverend effect hebben in de vijver. Ze zullen ook de habitatkwaliteit voor waterfauna sterk verbeteren. Bij deze ingreep in de oeverzone wordt ook rekening gehouden met de architecturale en landschappelijke doelstellingen van het parkontwerp.

Figuur 4-1: Principe aanpassing oeverprofiel van de grote vijver

Figuur 4-2: Voorbeeld van een technische opbouw onderwater vooroever (vijver Donjon - Diegem, Sweco)

De populaties verwilderde watervogels (Canadese gans, Nijlgans, ...) worden onder controle gehouden door een combinatie van bestrijdingstechnieken, op zowel reproductief als adult niveau. Het wegvangen van individuen tijdens de ruiperiode (eind juni / begin juli), in combinatie met schudden van de eieren tijdens de broedperiode, is de meest efficiënte methode (Beck et.al. 2002). Jacht is verboden en een bestrijding met vuurwapens is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet toegelaten. Als noodzakelijke aanvulling hierbij wordt een verbod op het bijvoederen van watervogels ingesteld. De parkbezoekers worden geïnformeerd via infoborden. Optioneel kan aanvullende informatie worden verstrekt via een maatschappelijke inforonde of een maatschappelijk overleg.

Exotische amfibieën of reptielen worden onmiddellijk weggevangen indien ze worden opgemerkt en ook uitheemse waterplanten worden verwijderd (early warning rapid response). Er moet vooral vermeden worden dat met ruimingswerken wortelstokken worden verspreid.

4.4 BEHEER VAN HET BOSHABITAT IN DEELGEBIED IB2

Gezien de kleine oppervlakte 9120 is het belangrijk dat deze niet negatief beïnvloed worden door exoten. Het is belangrijk ook in de verjonging of nevenetage inheemse soorten te hebben "klaarstaan" om de oudere beuken, iepen en esdoorns te vervangen. Het maximaal behoud van zware bomen en, bij afsterven, van dood hout is het belangrijkste, weliswaar in balans met de veiligheid op de omringende paden.

4.5 SOORTGERICHT BEHEER

Belangrijke aandachtspunten voor deelgebied IB2 voor vleermuizen, vogels en ongewervelden zijn:

- Behoud van holle bomen en staand dood hout. Het actuele aanbod moet uitgebreid worden tot een netwerk van geschikte holle bomen met 7 à 10 holle bomen per hectare, gezien het feit dat vleermuiskolonies regelmatig verhuizen en er, afhankelijk van de groepsgrootte, vleermuissoort en seizoen, verschillende holtetypes worden gebruikt. Bovendien is er een sterke concurrentie doordat ook andere organismen gebruik maken van holten (Van der Wijden & Verkem, 2004). Zo is de aanwezigheid van holle bomen ook van belang voor de zwarte specht (*Dryocopus martius*) en middelste bonte specht (*Dendrocoptes medius*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*).
- Het voorzien van nestkasten (zomerverblijfplaatsen) voor vleermuizen kan gehandhaafd blijven. Ze zijn een welkome aanvulling op het staande dood hout, waartoe gezien de smalle parkstroken tussen wegen en parkpaden wel kansen zijn, maar toch enigszins beperkt.
- Ingraven van dood hout op zonbeschenen plaatsen als maatregel voor groot vliegend hert (*Lucanus cervus*), die kan overwogen worden op open stukken nabij de speeltuin en residentiële zone in Senypark.
- Als er lokaal aanplantingen zouden gebeuren ter aanvulling/vervanging van parkaanplanten, zijn sleedoorn (*Prunus spinosa*), sporkehout (*Frangula alnus*), iep (*Ulmus sp.*) en boswilg (*Salix caprea*) en grauwe wilg (*Salix*

cinerea) aan te raden. Deze wilgen zijn waardplant voor de soort van gewestelijk belang: grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*). Sleedoorn is waardplant voor de soort van gewestelijke belang sleedoornpage (*Satyrium w-album*), iep voor iepenpage (*Thecla betulae*). Sporkehout is een zeer waardevolle all-round voedsel- en waardplant voor talrijke insecten. Volgende inheemse soorten zijn ook geschikt ter vervanging: Zomereik (*Quercus rubra*), Haagbeuk (*Carpinus betulus*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*), Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), Zoete kers (*Prunus avium*), Rode kornoelje (*Cornus sanguinea*), Hazelaar (*Corylus avellana*), Spaanse aak (*Acer campestre*), Linde (*Tilia cordata*).

- Omdat zowel in Ten Reukenpark, maar vooral in Senypark de grasvelden (vrij) recent nog grotendeels of uitsluitend als gazons beheerd werden, moet het maaibeheer nog in belangrijke mate gericht zijn op het afvoeren van biomassa van dominante grassen via maaibeurten relatief vroeg in het groeiseizoen (bv. net voor de bloei van de dominante grassoort – veelal einde mei begin juni). Dit gaat momenteel nog voor op het sparen van bloeiwijzen van bloemplanten. Als in de toekomst (en plaatselijk nu al) de verschraling ver genoeg gevorderd is, kunnen een of twee maaibeurten later op het jaar volstaan.
- Een aandachtspunt voor ongewervelden (teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*), koevinkje (*Aphantopus hyperantus*), kleine vuurvlinder (*Lycaena phlaeas*) en andere) en ook vogels is dat in de graslanden lokaal voldoende ruigere en rijk bloeiende en zaad zettende vlekken worden gespaard bij het maaien tot een late maaibeurt, of zelfs tot een volgend jaar.

4.6 BEHEER VAN INVASIEVE EXOTEN

Voor invasieve exoten, vermeld in bijlage IV van de natuurordonnantie en op de Europese lijst, geldt het 'early warning/rapid response' systeem. Binnen de Europese verordening 'Invasieve Uitheemse soorten' IAS (1143/2014) wordt gefocust op een drietrapsaanpak. Preventie is de meest kosteneffectieve benadering. Vervolgens is het van belang de invasieve exoot snel te signaleren en in te grijpen. Een derde stap is het beheren en terugdringen.

Doordacht bestrijdingsbeheer

- De actieve bestrijding van exoten moet wel zorgvuldig afgewogen worden op haalbaarheid en wenselijkheid. Gezien de parkomgeving is een te strikte visie op exoten niet aan de orde. Grote, oudere parkbomen kunnen ook als het exoten zijn (bv. Amerikaanse eik (*Quercus rubra*) of valse acacia (*Robinia pseudoacacia*) potentie hebben als zomerverblijfplaats voor vleermuizen of algemeen voor holtebewonende soorten (vogels, zoogdieren, insecten). Verjonging van deze soorten die zich uitbreidt, moet wel bestreden worden, maar is niet zo waarschijnlijk gezien de dominantie van hooiland als beheervorm.

Opportunities van bestrijding voor natuur

- Bij het kappen uit veiligheidsoverweging van parkbomen (inheems of exoot) kan er voor gekozen worden een forse boomstomp (ca. 1 à 2,5 m) over te houden. Het afzagen van bomen op enige hoogte boven de grond maakt ze interessant voor allerlei dood-houtkevers. Dergelijke stobben van hardhoutsoorten kunnen vele tientallen jaren een geschikt broedsubstraat vormen.

5 VRIJSTELLINGEN OP VERBODSBEPALINGEN

Alle handelingen en werken die voortvloeien uit dit beheersplan en die nodig zijn voor het ecologisch beheer van het gebied om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken, zijn onderworpen aan een vrijstelling van de verbodsbepalingen van artikel 12 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 september 2015 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied - SBZ IB2 "Ten Reukenpark en Senypark", in toepassing van artikel 47, §2, van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.

6 LITERATUUR

- BECK, O.; ANSELIN, A., & KUIJKEN, E. 2002. Beheer van verwilderde watervogels in Vlaanderen. Rapport van het Instituut voor Natuurbehoud 2002.08. Brussel.
- BECK, O., TRAPPENIERS, R. & GRYSEELS, M., 2004. Watervogels in de vallei van de Woluwe tijdens de winter van 2003-2004. Brussels Instituut voor Milieubeheer.
- BECK, O., TRAPPENIERS, R. & GRYSEELS, M., 2005. Watervogels in de vallei van de Woluwe tijdens de winter van 2004-2005. Brussels Instituut voor Milieubeheer.
- BOULANGER-FRANCAIS J., JACOBS R., 1993. Parken en tuinen van Brussel, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, p. 127 en 129
- BRICHAU, I., AMEEUW, G., GRYSEELS, M., & PAELINCKX, D., 2000. Biologische Waarderingskaart, versie 2. Kaartbladen 31-39. Instituut voor Natuurbehoud en Brussels Instituut voor Natuurbeheer. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud 15, Brussel. 203 pp + 18 kaartbladen
- BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER (BIM), 2002. Brochure: De Woluwevallei
- BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER (BIM), 2003. Life-Nature project LIFENAT/B/5167. Inrichting van Speciale Beschermingszones in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Technisch rapport. Eindrapport - februari 2003. Brussels Instituut voor Milieubeheer.
- CLAUS K. & JANSSENS L., 1994. Vademecum Natuurtechniek, Inrichting en beheer van waterlopen. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – departement Leefmilieu en Infrastructuur.
- DE VOS A. EN DE GREVE A-M., 2001: Seny- en Tenreukenpark “Ons plekje groen”, terreinstudie & natuur- en milieueducatieve opdracht als eindwerk bij de cursus natuurgids voor het centrum voor Natuur- en Milieueducatie.
- GODEFROID, S., 2000. Bases phytosociologiques de la gestion différenciée dans les parcs régionaux bruxellois – Troisième rapport de mission demandé par l'I.B.G.E., Centre Paul Duvigneaud de Documentation Ecologique a.s.b.l.
- GRYSEELS M., 2002, La Directive Habitat 92/43/CEE dans la Région Bruxelloise - zones spéciales de conservation- Dossier technique et scientifique.
- LODTS, M, HENDRICKX, P. en INDEHERBERG, M., 2006. Opmaak van beheerplanning voor een aantal Natura 2000 – gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Gebied IB2 : Ten Reukenpark en Senypark. Diest, Aeolus.
- PANEELS, B., 2001. De Woluwe, terug van weggeweest, eindwerk afdeling toeristische gids.
- THOMAES, A., VANDEKERKHOVE, K. 2004. Ecologie en verspreiding van Vliegend hert in Vlaanderen. Rapport IBW Bb R 2004.015. Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, Geraardsbergen.
- TECHNUM N.V., 2000 (i.s.m. IMDC n.v. en econnection). Typebestek Natuurvriendelijke oevers, Concepten en bestekbeplanning voor de onbevaarbare waterlopen. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Leefmilieu en Infrastructuur, AMINAL – Afdeling Water.
- WEISERBS A. & JACOB J.-P. 2005: Amfibieën en Reptielen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aves & Brussels Instituut voor Milieubeheer. Brussel. 108 blz.
- ZWAENEPOEL, A., 2004. Systematiek van natuurtypen voor de biotopen ruigten en zomen. Instituut voor Natuurbehoud, Brussel; Universiteit Gent, Gent; West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand, Brugge.

Informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Inventaris van de merkwaardige bomen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php>)
- Register van het gevrijwaard erfgoed. (<http://erfgoed.brussels/ontdekken/register-van-het-gevrijwaard-erfgoed>)
- Hemels Brussel/Bruciel. Geoportaal met historische luchtfoto's (<http://hemels.brussels/>)
- BruGis. Geoportaal met o.a. beschermde landschappen, merkwaardige bomen en de Natura 2000 sites en habitats. (<https://mybrugis.irisnet.be>)
- IBGEBIM. Geoportaal van de biodiversiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://geoportal.ibgebim.be/webgis/biodiversiteit.phtml?langtype=2067>)

Soortenfiches voor beheer

(https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/20191015Doelsoortenbeheer_nl.pdf)

7 BIJLAGEN

Bijlage 1: Kadasterpercelen

Bijlage 2: Bepalingen met betrekking tot Patrimonium in deelgebied IB2

Bijlage 3: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I

Bijlage 4: Fotobijlage deelgebied IB2

Bijlage 5: Kaartenbundel

7.1 BIJLAGE 1: KADASTERPERCELEN

Voor de identificatie van de kadastrale percelen wordt de code APNC_MAPC gebruikt in de versie URBIS_V2_2011A2 van het kadaster.

Deel-gebied	Naam	code "APNC_MAPC"	Opp. Kadaster perceel (ha)	% Natura 2000	Opp. (ha) binnen Natura 2000	Statuut eigenaar
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21017_D_0287_F_004_00	0,90	100%	0,90	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21017_D_0293_C_000_00	0,01	100%	0,01	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21017_D_0304_B_000_00	5,49	100%	5,49	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21332_B_0431_C_000_00	1,30	100%	1,30	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21332_B_0433___000_02	0,47	100%	0,47	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
IB2	TEN REUKENPARK EN SENYPARK	21332_E_0030_L_000_00	1,19	100%	1,19	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

7.2 BIJLAGE 2: BEPALINGEN MET BETREKKING TOT PATRIMONIUM IN DEELGEBIED IB2

Opmerkelijke bomen

Er zijn 24 bomen in Senypark en 34 bomen in Ten Reukenpark, die opgenomen zijn in de inventaris van opmerkelijke bomen (<http://bomen-inventaris.irisnet.be>). Op Figuur 7-1 en Figuur 7-2 staat de locatie van deze bomen aan de hand van hun ID opgenomen.

Figuur 7-1: Inventaris van de opmerkelijke bomen Senypark (bron: <https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/>). De rode vierkantjes duiden op bomen die bij de 100 grotere horen. Rode kruisjes duiden op bomen die niet meer aanwezig zijn. Op basis van de ID-nummers kan u in de onderstaande tabel meer info terugvinden over de bomen. Niet alle bomen zijn echter op de kaart opgenomen.

Figuur 7-2: Inventaris van de opmerkelijke bomen Ten Reukenpark (bron: <https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/>). De rode vierkantjes duiden op bomen die bij de 100 grotere horen. Rode kruisjes duiden op bomen die niet meer aanwezig zijn. Op basis van de ID-nummers kan u in de onderstaande tabel meer info terugvinden over de bomen. Niet alle bomen zijn echter op de kaart opgenomen.

Tabel 7-1: Inventaris van de merkwaardige bomen in Senypark en Ten Reukenpark. (Bron: <http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php?text=77>).

ID	soort	straat	status	positie	beplanting	omtrek (cm)	hoogte (m)	diameter van de kroon (m)
Senypark								
347	<i>Salix alba</i> Gewone wilg	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	423	30	12
6967	<i>Salix alba</i> Gewone wilg		Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in afstemming	383	26	12
346	<i>Quercus frainetto</i> Hongaarse Eik	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	358	20	20
3049	<i>Populus x canescens</i> Gauwe Abeel		Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	334	24	18
357	<i>Populus lasiocarpa</i>		Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	260	20	14
345	<i>Quercus cerris</i> Moseik	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	229	17	14
3879	<i>Salix babylonica</i> 'Tortuosa'	Vorstlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	206	12	18
4834	<i>Aesculus x neglecta</i> f. <i>Erythroblastos</i>		Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	194		8
3048	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Chinees sequoia		Op de wetenschappelijke inventaris			182		
3954	<i>Betula nigra</i> Zwarte berk	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	178	18	14

355	<i>Calocedrus decurrens</i> 'Columnaris'	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	171	18	9
3953	<i>Betula jacquemontii</i>	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	170	16	12
3047	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Chinese sequoia		Op de wetenschappelijke inventaris			162		
341	<i>Gleditsia triacanthos</i> var. <i>inermis</i> Doornloze christusdoorn		Op de wetenschappelijke inventaris			135		
349	<i>Sorbus x thuringiaca</i> gedeelde meelbes		Op de wetenschappelijke inventaris			103		
350	<i>Sorbus aria f. lutescens</i>		Op de wetenschappelijke inventaris			103		
3955	<i>Populus tremula</i> Tril- of ratelpopulier		Geïnventariseerd maar geveld	Boom zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	87	7	8
348	<i>Sorbus aria</i> var. <i>majestica</i>		Op de wetenschappelijke inventaris			86		
344	<i>Prunus serotina</i> Amerikaanse, late, tros- of vogelkers		Op de wetenschappelijke inventaris			65		
3877	<i>Pyrus salicifolia f. pendula</i>	Vorstlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	55	4	6
342	<i>Laburnum x watereri</i>		Op de wetenschappelijke inventaris			53		

3051	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Chinese sequoia	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	263	26	10
3878	<i>Pinus nigra</i> Zwarte den	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	262	19	16
3952	<i>Crataegus mollis</i>	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	205	5	12
3050	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Chinese sequoia		Op de wetenschappelijke inventaris			168		
3950	<i>Corylus avellana</i> Gewone hazelnoot	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	0	8	10
3951	<i>Parrotia persica</i> Ijzerhout	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	0	3	6
ID	soort	straat	status	positie	beplanting	omtrek (cm)	hoogte (m)	diameter van de kroon (m)
Ten Reukenpark								
366	<i>Quercus robur</i> Zomereik	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	333	20	18
368	<i>Quercus robur</i> Zomereik	Woudmeesterlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	319	22	16
3948	<i>Quercus robur</i> Zomereik	Woudmeesterlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	309	25	18
369	<i>Robinia pseudoacacia</i> Gewone acacia		Op de wetenschappelijke inventaris			284		

3958	<i>Pinus sylvestris</i> Grove den	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	258	20	15
367	<i>Quercus robur</i> Zomereik		Op de wetenschappelijke inventaris			255		
365	<i>Populus alba</i> Witte abeel		Op de wetenschappelijke inventaris			252		
364	<i>Liriodendron tulipifera</i> Tulpenboom	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	213	22	15
362	<i>Acer campestre</i> Spaanse aak of veldesdoorn	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Beplanting in boomgroep	176	18	10
363	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Squarrosa'		Op de wetenschappelijke inventaris			143		
3880	<i>Acer saccharinum</i> Witte esdoorn	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	419	25	22
3888	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i> Rode beuk	Tenreuken	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	419	25	20
2439	<i>Acer saccharinum</i> Witte esdoorn	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	376	25	22
2440	<i>Acer saccharinum</i> Witte esdoorn	Vorstlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	376	25	22
3883	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i> Rode beuk	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	341	22	30
2445	<i>Cedrus libani</i> Libanonceder	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	336	22	20

3889	<i>Cedrus libani</i> Libanonceder	Tenreuken	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	335	25	16
2452	<i>Taxodium distichum</i> Moerascipres	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	316	26	10
2446	<i>Cedrus libani</i> Libanonceder	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	313	22	12
2455	<i>Tilia tomentosa</i> Zilverlinde	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	305	25	25
2451	<i>Taxodium distichum</i> Moerascipres	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	297	22	8
3884	<i>Quercus palustris</i> Moeraseik	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	284	22	22
3885	<i>Catalpa bignonioides</i> Trompetboom	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	282	10	20
2441	<i>Acer saccharinum</i> Witte esdoorn		Op de wetenschappelijke inventaris			280		
2327	<i>Acer saccharinum</i> Witte esdoorn	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris		Alleenstaande boom	248		
3886	<i>Fagus sylvatica f. pendula</i> Treurbeuk	Woudmeesterlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	243	16	10
2454	<i>Taxodium distichum</i> Moerascipres	Vorstlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	234	30	8
2453	<i>Taxodium distichum</i> Moerascipres	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	220	30	6

3882	<i>Sophora japonica</i> Japanse honingboom	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Alleenstaande boom	215	12	18
2444	<i>Carpinus betulus</i> var. <i>incisa</i>	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Groep van minder dan 5 bomen	202	15	10
3887	<i>Alnus cordata</i> Italiaanse Hartbladige els	Woudmeesterlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Groep van minder dan 5 bomen	198	14	15
3881	<i>Acer cappadocicum</i> Kolchische Esdoorn	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	184	17	12
2442	<i>Acer x neglecta</i> ' <i>Erythroblastos</i> '		Op de wetenschappelijke inventaris			183		
3956	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Dwerg- of schijnicipres	Woudmeesterlaan	Geïnventariseerd maar geveld	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	163	12	5
2443	<i>Aesculus pavia</i>	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom deels zichtbaar vanaf de weg	Beplanting in boomgroep	153	15	8
2450	<i>Sambucus nigra</i> Gewone vlier		Op de wetenschappelijke inventaris			111		
2448	<i>Malus pumila</i> 'Elisa Rathke'	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	100	3	6
2449	<i>Prunus serotina</i> Amerikaanse, late, tros- of vogelkers		Op de wetenschappelijke inventaris			78		
3959	<i>Pyrus salicifolia</i> f. <i>pendula</i>	Vorstlaan	Op de wetenschappelijke inventaris	Boom onzichtbaar vanaf de weg in (semi)-openbare ruimte	Alleenstaande boom	78	5	4
2447	<i>Ligustrum ovalifolium</i>		Op de wetenschappelijke inventaris			51		

7.3 BIJLAGE 3

DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I – OVERKOEPELEND DOCUMENT SBZ I

SEPTEMBER 2022

DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I

Overkoepelend document SBZ I

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
2. Situering	6
3. Statuten en beschermingen	8
4. Aanwijzing habitattypes en soorten.....	11
5. Relatief belang van de deelgebieden	14
6. Van toepassing zijnde instandhoudingsdoelstellingen.....	15
7. Landschapsecologie.....	16

TABELLEN

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats	15
Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten.....	15

FIGUREN

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I.....	7
Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I	10
Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.....	17
Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I.....	18

BE 1000001 – SBZ I: HET ZONIËNWOUDE MET BOSRANDEN EN AANGRENZENDE BEBOSTE DOMEINEN EN DE VALLEI VAN DE WOLUWE – COMPLEX ZONIËNWOUDE – VALLEI VAN DE WOLUWE

1. INLEIDING

Bij de actualisatie van de Natura 2000 beheerplannen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de deelgebiedbeheerplannen conform gemaakt met de bepalingen van de Ordonnantie van 1/03/2012 en met de betreffende aanwijzingsbesluiten per SBZ. Aangezien ieder beheerplan zich richt op één, of enkele, van de 48 Natura 2000 deelgebieden, bestaat het gevaar dat het algemene overzicht wat verloren gaat, en dat het relatieve belang van een deelgebied voor een specifiek habitat of soort niet voldoende wordt geduid. Ook kunnen specifieke instandhoudingsdoelen zoals gewenste uitbreidingen of omvormingen van habitats in een overkoepelend overzicht worden opgenomen, zodat ze zo efficiënt mogelijk gealloceerd kunnen worden.

In dit overkoepelende document worden de bepalingen van het aanwijzingsbesluit¹ van SBZ I daarom kort gestructureerd samengebracht, en wordt het relatieve belang van de deelgebieden bepaald voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering d.d. 14/04/2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied – BE1000001 : « Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe » (B.S. 13/05/2016), verder het 'aanwijzingsbesluit' genoemd.

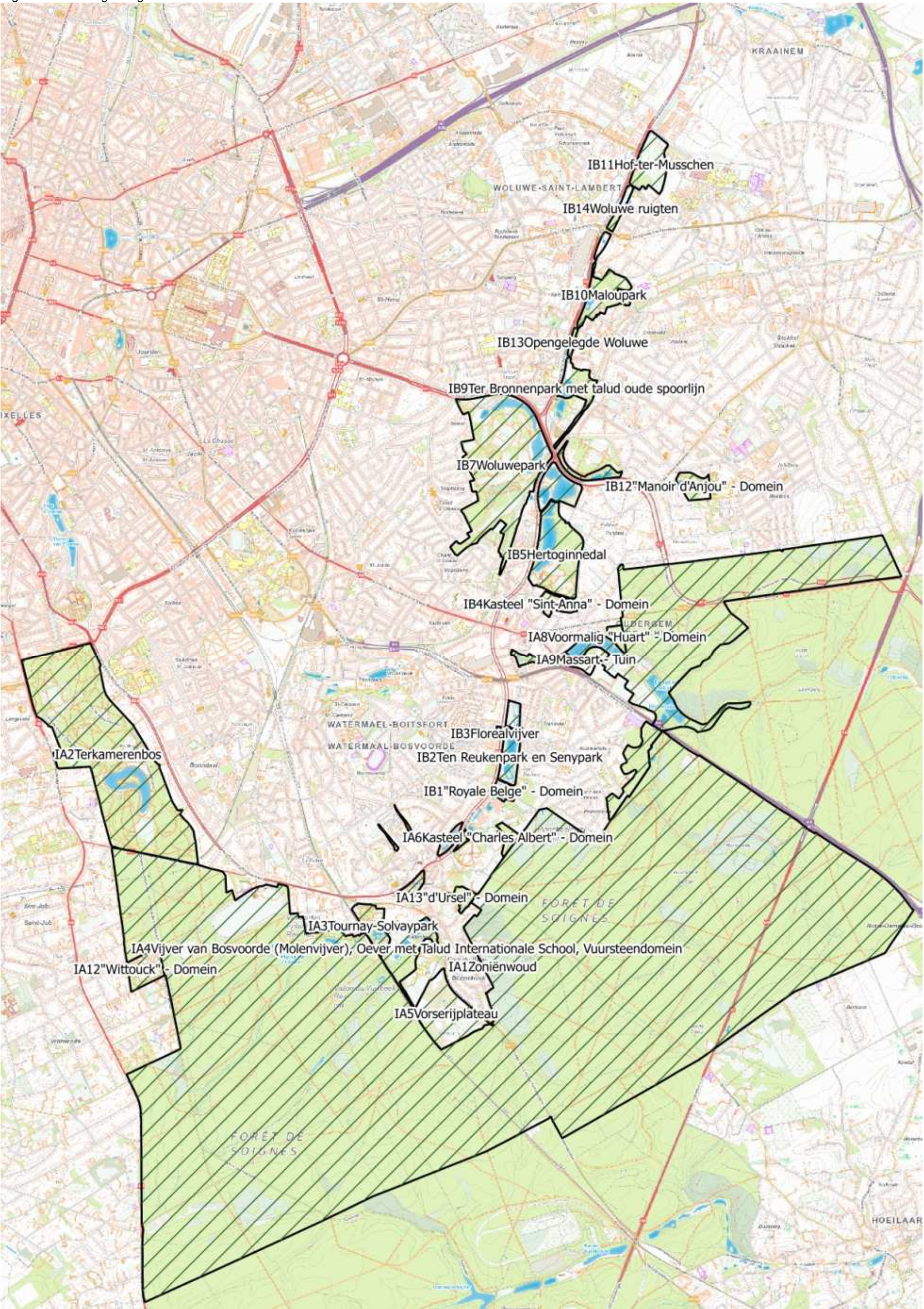
2. SITUERING

De SBZ I ligt in het zuidoosten van het gewest en omvat de volgende 24 deelgebieden met een totaaloppervlakte cfr. aanwijzingsbesluit van 2.066 ha (zie figuur 1).

Code	Naam	Oppervlakte (ha)
Gebieden IA Zoniënwood met bosrand en aangrenzende bosgebieden		
IA1	Zoniënwood	1691,44
IA2	Terkamerenbos	124,98
IA3	Tournay-Solvaypark	7,96
IA4	Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein	15,16
IA5	Vorserijplateau	22,47
IA6	Kasteel "Charles Albert" - Domein	2,54
IA7	Kasteel "Solitude" - Domein en omgeving	11,33
IA8	Voormalig "Huart" - Domein	2,36
IA9	Massart - Tuin	4,95
IA10	Bergojepark	1,76
IA11	Taluds "Drielinden"	0,98
IA12	Wittouck - Domein	7,71
IA13	d'Ursel - Domein	2,95
IA14	Gebieden langs de Vorstlaan	5,70
Gebieden IB Woluwevallei		
IB1	Royale Belge - Domein	2,33
IB2	Ten Reukenpark en Senypark	9,43
IB3	Florealvijver	0,79
IB4	Kasteel "Sint-Anna" - Domein	4,38
IB5	Hertoginnedal	25,43
IB6	Mellaertsvijvers	9,24
IB7	Woluwepark	72,06
IB8	Parmentierpark	3,77
IB9	Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn	8,58
IB10	Maloupark	10,96
IB11	Hof-ter-Musschen	11,30
IB12	Manoir d'Anjou - Domein	5,36
IB13	Opengelegde Woluwe	0,98
IB14	Woluwe ruigten	3,62

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I

3. STATUTEN EN BESCHERMINGEN

De SBZ I is aangewezen als **speciale beschermingszone** overeenkomstig het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 betreffende de aanwijzing van het Natura 2000-gebied "SBZI: Het Zoniënwood met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwood – Vallei van de Woluwe", dat werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 13 mei 2016.

1° Het gebied omvat verschillende **natuurreservaten**

Natuurreservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
de Vuylbeekvallei		IA1 Zoniënwood
de Verdrongen Kinderenvallei		IA1 Zoniënwood
de Dry Borrenvallei		IA1 Zoniënwood
de poel nabij de Pinnebeekdreef		IA1 Zoniënwood
het rietveld van het Bronpark		IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn

2° het gebied omvat verschillende **bosreservaten**

Bosreservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
Grippensdelle		IA1 Zoniënwood

3° in de zin van de wetgeving inzake de bescherming van het **onroerende erfgoed** (zie ook figuur 2) werden beschermd:

Naam erfgoed	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
De weiden van het Hof ter Musschen	1992-10-22	IB11 Hof-ter-Musschen
de Vellemolenweg	1995-03-16	IB11 Hof-ter-Musschen
de voormalige landsheerlijke woonplaats 'Het Slot'	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
de Molen van Lindekemaale en de omliggende gronden	1989-03-30	IB10 Maloupark
het park van het Maloukasteel	1993-10-07	IB10 Maloupark
het Bronpark	1994-04-28	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Blatondomein	1995-04-06	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Woluwepark	1972-11-08	IB7 Woluwepark
het Parmentierpark	1981-12-17	IB8 Parmentierpark
de Mellaertsvijvers	1976-11-18	IB6 Mellaertsvijvers
het Manoir d'Anjou en zijn park	2012-04-19	IB12 Manoir d'Anjou – Domein
het Hertoginnedal	1995-03-09	IB5 Hertoginnedal
het Zoniënwood op het grondgebied van Sint-Pieters- Woluwe, Oudergem, Watermaal-Bosvoorde en Ukkel	1959-12-02	IA1 Zoniënwood; IA8 Voormalig "Huart" – Domein; IA9 Massart-Tuin
het Bergojepark	1995-04-06	IA10 Bergojepark
de vijver 'Floréal'	1997-04-24	IB3 Floréalvijver

het geheel gevormd door het Charles-Albertkasteel en het park	1988-08-08	IA6 Kasteel "Charles Albert" – Domein
het Jagersveldpark	1995-03-09	IA14 Gebieden langs de Vorstlaan
de Vijvers van Bosvoorde (met Tournay-Solvaypark en Internationale School)	1993-11-18	IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
het Ter Kamerenbos	1976-11-18	IA2 Ter Kamerenbos

Beschermde geheel	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de tuinvijken 'Le Logis' en 'Floréal'	1999-04-02	IA11 Taluds Drie Linden

Beschermde monument	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
het Hof ter Musschen	1988-08-08	IB11 Hof-ter-Musschen
Windmolen genaamd Verbrande Molen, afkomstig van Arc-Ainières	1943-04-09	IB11 Hof-ter-Musschen
Voormalig herenhuis Het Slot	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
Kasteel van de Drij Borren	1986-11-19	IA1 Zoniënwood
Oude priorij van het Rood Klooster	1965-11-16	IA1 Zoniënwood
Jskelder van het Rood Klooster	2001-11-08	IA8 Voormalig "Huart" – Domein
Sint-Annakapel	2000-12-19	IB5 Hertoginnedal

Archeologisch landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Hertoginnedal	2001-11-15	IB5 Hertoginnedal
Neolithische versterking van Bosvoorde-vijvers	2000-03-30	IA1 Zoniënwood; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
Twee heuvels (neolithische tumuli)	2000-03-30	IA1 Zoniënwood

Op de bewaarlijst voor landschap staat tot slot het volgende patrimonium:

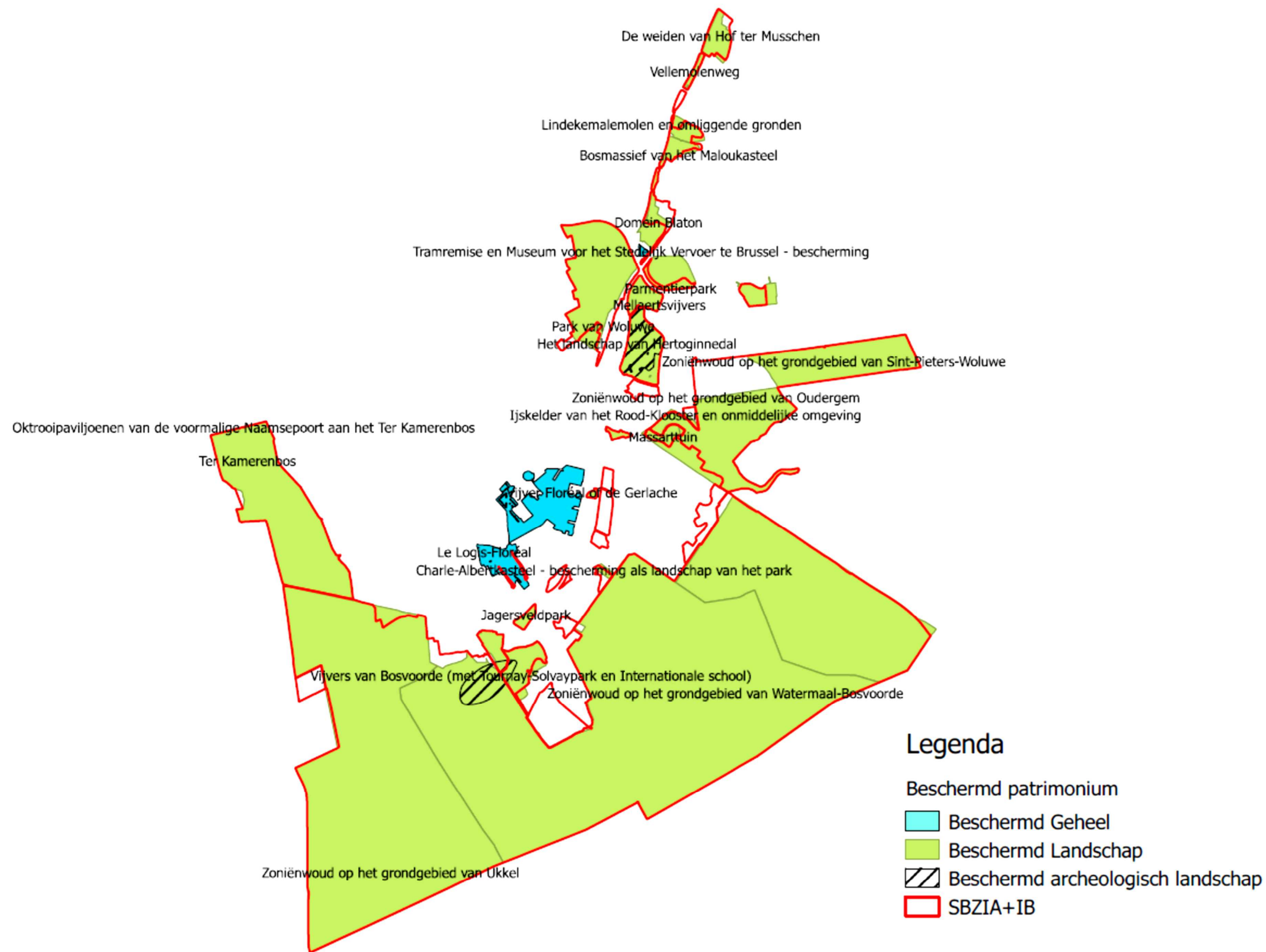
Bewaarlijst landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Landschap van de moerascipres	2014-03-27	IB4 Kasteel "Sint-Anna" – Domein

4° het gebied omvat **beschermingszones rondom grondwaterwinningen**:

De beschermingszone rond grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwood hebben betrekking op (delen van) de volgende deelgebieden:

Beschermingszone	Deelgebieden
Zone 1	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 2	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 3	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein; IA5 Vorserijplateau; IA11 Taluds "Drielinden"; IA13 d'Ursel – Domein; IA14 Gebieden langs de Vorstlaan.

Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I

4. AANWIJZING HABITATTYPES EN SOORTEN

De SBZ I is aangewezen voor

1. De natuurlijke habitattypes van communautair belang

- 3150 Van nature eutrofe vijvers en meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition;
- 4030 Droge Europese heide;
- 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones;
- 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis);
- 7220* Kalkturfbronnen met turfsteenformatie (Cratoneurion);
- 9120 Zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van Ilex of soms Taxus (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion);
- 9130 Beukenbossen behorend tot het Asperulo-Fagetum;
- 9160 Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het Carpinion betuli;
- 9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur;
- 91E0* Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied									
Habitat code	PF	NP	Oppervlakte (ha)	Grotten	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D	A/B/C		
						representativiteit	relatieve oppervlakte	behoudsstatus	algemene beoordeling
3150			19,3	-	G	C	C	C	C
4030			< 5	-	G	D	-	-	-
6430			6,2	-	G	B	C	B	B
6510			15,1	-	G	C	C	C	C
7220			< 0,5	-	G	D	-	-	-
9120			1204	-	G	B	B	C	B
9130			189	-	G	C	B	B	B
9150		X							
9160			191	-	G	B	B	B	B
9190			12	-	G	C	C	C	C
91E0			40	-	G	B	C	A	B

2. De soorten van communautair belang

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.1 van de Ordonnantie waarvoor het gebied wordt aangewezen, zijn:

- 1014 - Vertigo angustior – Nauwe korfslak;
- 1083 - Lucanus cervus - Vliegend Hert;
- 1134 - Rhodeus sericeus amarus – Bittervoorn;
- 1318 - Myotis dasycneme – Meervleermuis;
- 1321 - Myotis emarginatus – Ingekorven vleermuis;
- 1323 - Myotis bechsteinii – Bechsteins vleermuis;
- 1304 - Rhinolophus ferrumequinum – Grote hoefijzerneus;
- 1166 - Triturus cristatus – Kamsalamander.

Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied														
Soort					Populatie in het gebied					Beoordeling van het gebied				
					Populatiegrootte		Cat.	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D	A/B/C				Algemene beoordeling
Groep	code	Wetenschappelijke naam	S	NP	Type	min	max	eenheid	C/R/V/P	Populatie	Behoudsstatus	Isolement		
I	1014	Vertigo angustior			p				P	M	C	B	C	C
I	1083	Lucanus cervus			p				R	G	B	B	A	B
F	1134	Rhodeus sericeus amarus			p				P	M	C	B	C	C
A	1166	Triturus cristatus	X		p				V	M	D	-	-	-
M	1304	Rhinolophus ferrumequinum			c				V	G	D	-	-	-
M	1318	Myotis dasycneme			p				R	G	C	B	B	B
M	1321	Myotis emarginatus			r				V	G	D	-	-	-
M	1323	Myotis bechsteinii			p				R	G	C	B	B	B
M	1324	Myotis myotis		X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.2 van de Ordonnantie waarvoor instandhoudings-doelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- A027 - Ardea alba – Grote zilverreiger;
- A068 - Mergus albellus – Nonnetje;
- A072 - Pernis apivorus – Wespendif;
- A103 - Falco peregrinus – Slechtvalk;
- A224 - Caprimulgus europaeus – Nachtzwaluw;
- A229 - Alcedo atthis – IJsvogel;
- A236 - Dryocopus martius - Zwarte specht;
- A238 - Dendrocopus medius - Middelste bonte specht

3. De natuurlijke habitats van gewestelijk belang

De natuurlijke habitats van gewestelijk belang van bijlage I.2 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- Dotterbloemgraslanden;
- Kamgrasgraslanden;
- Struisgrasgraslanden;
- Zilverschoongraslanden;
- Rietvegetaties;
- Grote Zeggenvegetaties.

4 De soorten van gewestelijk belang

De soorten van gewestelijk belang van bijlage II.4 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- *Martes foina* – Steenmarter;
- *Martes martes* – Boomarter;
- *Eliomys quercinus* – Eikelmuis;
- *Delichon urbica* – Huiszwaluw;
- *Riparia riparia* – Oeverzwaluw;
- *Hirundo rustica* – Boerenzwaluw;
- *Anguis fragilis* – Hazelworm;
- *Lacerta vivipara* - Levendbarende hagedis;
- *Salamandra salamandra* – Vuursalamander;
- *Melolontha melolontha* – Meikever;
- *Carabus auronitens* var. *putseysi* – Goudglanzende schalebijter;
- *Apatura iris* - Grote weerschijnvlinder;
- *Satyrium w-album* – Iepenpage;
- *Thecla betulae* – Sleedoornpage.

5 De soorten die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied

De soorten van bijlage II.2 van de Ordonnantie die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied en de soorten van bijlage II.3 van de Ordonnantie die een geografisch beperkte strikte bescherming genieten, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld overeenkomstig artikel 40, § 4 van de Ordonnantie, zijn:

1° Diersoorten:

- *Myotis brandtii* - Brandts vleermuis;
- *Myotis mystacinus* – Baardvleermuis;
- *Myotis nattereri* – Franjestaart;
- *Plecotus auritus* - Gewone grootoorvleermuis;
- *Plecotus austriacus* – Grijsz grootoorvleermuis;
- *Pipistrellus pygmaeus* - Kleine dwergvleermuis;
- *Myotis daubentonii* – Watervleermuis;
- *Nyctalus noctula* - Rosse vleermuis;
- *Nyctalus leisleri* - Bosvleermuis;
- *Pipistrellus nathusii* - Ruige dwergvleermuis;
- *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger;
- *Pipistrellus pipistrellus* - Gewone dwergvleermuis;
- *Pipistrellus kuhlii* - Kuhls dwergvleermuis;
- *Mustela putorius* – Bunzing;
- *Mustela nivalis* – Wezel;
- *Neomys fodiens* – Waterspitsmuis;
- *Micromys minutus* – Dwergmuis;
- *Accipiter gentilis* – Havik;
- *Rallus aquaticus* – Waterral;
- *Scolopax rusticola* – Houtsnip;
- *Locustella naevia* – Sprinkhaanzanger;
- *Acrocephalus scirpaceus* - Kleine karekiet;
- *Acrocephalus palustris* – Bosrietzanger;
- *Sylvia curruca* – Braamsluiper;
- *Sylvia communis* – Grasmus;
- *Lissotriton vulgaris* - Kleine watersalamander;
- *Lissotriton helveticus* – Vinpootsalamander;
- *Ichthyosaura alpestris* – Alpenwatersalamander;
- *Proserpinus proserpina* – Teunisbloempijlstaart;
- *Lycaena phlaeas* - Kleine vuurvlinder;
- *Aphantopus hyperantus* – Koevinkje;

2° Plantensoorten:

- *Neottia ovata* - Grote keverorchis;
- *Epipactis phyllanthes* - Dichte wespenorchis;
- *Dactylorhiza fuchsii* – Bosorchis;
- *Dactylorhiza maculata* - Gevlekte orchis;
- *Dactylorhiza praetermissa* - Rietorchis;
- *Ophrys apifera* – Bijenorchis;
- *Lycopodium clavatum* - Grote wolfsklauw

5. RELATIEF BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN

Niet alle deelgebieden zijn voor alle habitats of soorten aangewezen. Sommige komen maar in één of enkele deelgebieden voor, andere zijn meer wijdverbreid. In functie van de actualisatie van de beheermaatregelen is het nuttig te weten welke habitats of soorten doorwegen per deelgebied, zodat de maatregelen er ook zo goed mogelijk op worden afgestemd.

Habitats

Om het relatieve belang van ieder deelgebied te bepalen voor de verschillende habitats, wordt de voorkomende oppervlakte habitat per deelgebied bepaald t.o.v. de totale oppervlakte in de SBZ. Bij een voorkomingspercentage van 0 tot 10% is het deelgebied belangrijk, van 11 tot 30 % is het zeer belangrijk, en > 30% is het essentieel.

Uit deze tabel blijkt het uiterst grote belang van het deelgebied IA1 Zoniënwood voor een groot deel van de voorkomende habitats en vegetaties van gewestelijk belang. Aangezien dat deelgebied meer dan 80% van de oppervlakte van de SBZ inneemt, is dat ook niet verwonderlijk.

Volgens het aanwijzingsbesluit komen ook de habitattypes 4030 en 7220 lokaal voor. Ze zijn aanwezig in de vorm van 'punthabitats'. Voor het habitat 7220 (kalktufbronnen) is dit inherent aan dit habitatype, een bijzonder zeldzaam habitatype dat gebonden is aan heel specifieke abiotische omstandigheden en meestal puntsgewijs voorkomend in andere habitats. De totale oppervlakte aan habitat 7220 wordt op minder dan een halve ha geschat, en die van 4030 (heiderelicten) kleiner dan 5 ha.

Voor ieder deelgebied zal in het betreffende deelbeheerplan het overzicht van de aanwezige habitats en soorten en het relatieve belang ervan op het niveau van de SBZ kort worden aangehaald.

6. VAN TOEPASSING ZIJNDE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Hiervoor wordt integraal verwezen naar de tabel die is opgenomen in de Bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Bij de uitwerking van de beheermaatregelen vormt deze tabel ook het expliciete kader.

Hieronder worden de aandachtspunten opgenomen van habitats of soorten waar uitbreidings- of ontwikkelingsdoelstellingen voor geformuleerd worden, en de doelstellingen dus verder gaan dan het loutere behoud van het habitat of de soort. Kwantitatieve doelstellingen voor soorten die voortgaan op de kwalitatieve doelstellingen van habitats (verbeteringen van habitat of leefgebied waarvoor geen extra kwantitatieve inspanningen moeten gebeuren) worden hier niet opgenomen.

Gewenste uitbreidingen en/of omvormingen van habitat

De IHD tabel maakt melding van een aantal gewenste uitbreidingen van habitat. De locaties waar dit dient te gebeuren worden in overleg met de stuurgroep vastgelegd.

Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats

Habitat	Kwantitatieve doelstelling	Huidige oppervlakte	Gewenste oppervlakte	Relevant(e) deelgebied(en)
HT 4030	- Ontwikkelen van (tijdelijke) heidelanden op de open plaatsen in zuurminnende types van bossen (9120 en 9190) - netwerk in het Zoniënwoud en in de Vallei van de Woluwe	< 5ha	Geen oppervlakte benoemd. Element van goede structurele kwaliteit in habitats 9120 en 9190; integratie in een coherent netwerk	IA1
HT 6430 – subtype boszomen	- ontwikkeling op minstens 10 plaatsen van bosranden over een lengte van minstens 100m en een breedte van 15m, tussen het bos en de open gebieden; - ontwikkeling van een bosrandvegetatie over een lengte van ongeveer 10 km, bij voorkeur op vochtige plaatsen	1,9 ha		Alle deelgebieden met overgangen bos - open
HGB Dotterbloemgrasland	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	2,4 ha		
HGB Rietvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	3 ha		
HGB Grote zeggenvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	1 ha		

Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten

Soort	Doel	Huidige populatie	Gewenste populatie	Relevant(e) deelgebied(en)
Nauwe korfslak	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen in de Vallei van de Woluwe		IB11; IB algemeen
Groot Vliegend hert	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan in minstens 3 voortplantingsgebieden	Verwezenlijking van een netwerk van natuurlijke en kunstmatige habitats (totems) waarin de soort goed kan gedijen vertrekkend van de plaatsen waar de soort aanwezig is	Aanwezigheid in minstens 3 voortplantingsgebieden	IA1; IA3; IA4; IA11; IB2
Bittervoorn	Progressieve uitbreiding van de bestaande populaties	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1; IA3; IA4; IB7; IB11
Kamsalamander	Terugkeer van een levensvatbare populatie in het Brussels Gewest	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden - Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen - Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen. - toename van het aantal bomen met holtes tot 7 à 10 bomen/ha - bestuderen en gebruik maken van opportuniteiten om nieuwe verblijfplaatsen in te richten. In het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: • Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart. • Massarttuin: oude overloop van de vijver. • Tournay-Solvaypark: ijskelder en ingerichte kelders van het kasteel • Vuursteendomein: voormalige garage • Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes • Onderdoorgangen in natuursteen en/of baksteen onder de dreven in het Zoniënwoud, de Lorrainedreef, de Waterloosesteenweg, de Ring Ro en de spoorlijn 161 in het Zoniënwoud • Terkamerenbos: onderaards gewelf		Alle deelgebieden.

7. LANDSCHAPSECOLOGIE

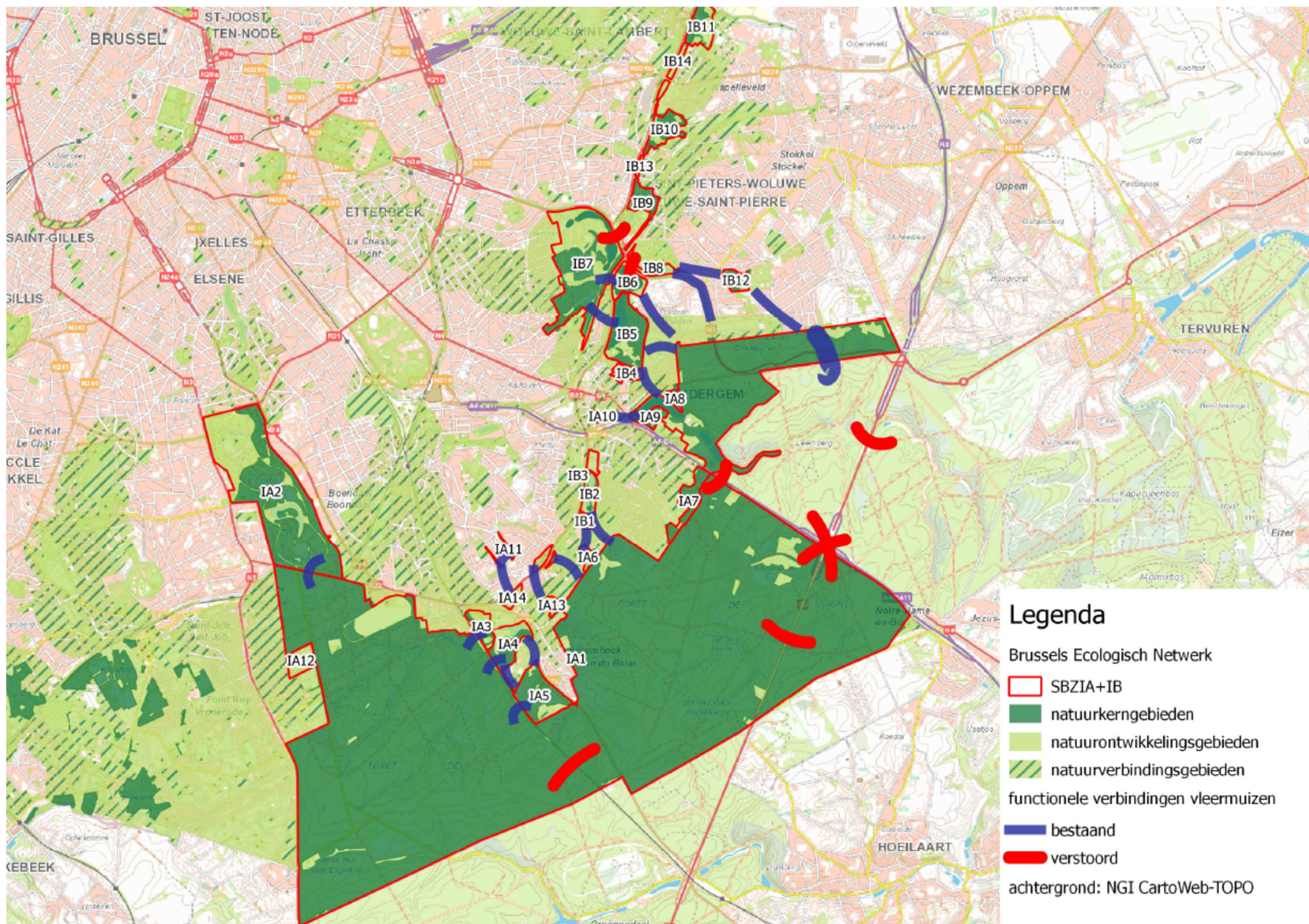
De deelgebieden van SBZI zijn alle belangrijke elementen in het Brussels Ecologisch Netwerk, en ze behoren dan ook grotendeels tot de natuurkerngebieden. Het Zoniënwoud en omgeving vormen de grootste kern voor natuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de directe verbinding met natuur in de andere gewesten vormt het ook op macroschaal een essentieel onderdeel van de natuurlijke structuur in België.

Voor heel wat soorten, waaronder vleermuizen, is niet enkel de ecologische geschiktheid binnen de deelgebieden van de SBZI van belang, maar eveneens de verbindingen tussen de deelgebieden. In het IHD-rapport voor SBZ I (Aeolus, 2008) werd een theoretische oefening gemaakt om de belangrijkste verbindingen voor vleermuizen aan te duiden. Het is van belang deze kennis mee te nemen bij de opmaak van de beheerplannen van de deelgebieden.

- Voor soorten die hun jachtgebied bij voorkeur in bossen hebben en landschappen verkiezen met een belangrijk aandeel houtige vegetatie zijn de interne verbindingen, waarop de (grote) infrastructuur een sterk versnipperende werking heeft, in het Zoniënwoud (IA1) en de deelgebieden die er direct bij aansluiten (m.n. IA2, IA3, IA4, IA5, IA6, IA7, IA8, IA9, IA12, IA13) van zeer groot belang.
- Voor soorten die hun jachtgebieden bij voorkeur bij moerassen en open water hebben, met zomerverblijfplaats in bossen, en voor de soorten met een breed spectrum aan jachtgebieden is een goede bereikbaarheid van de deelgebieden met grote waterpartijen en beekvalleien in het Zoniënwoud en in de Woluwevallei eveneens essentieel.

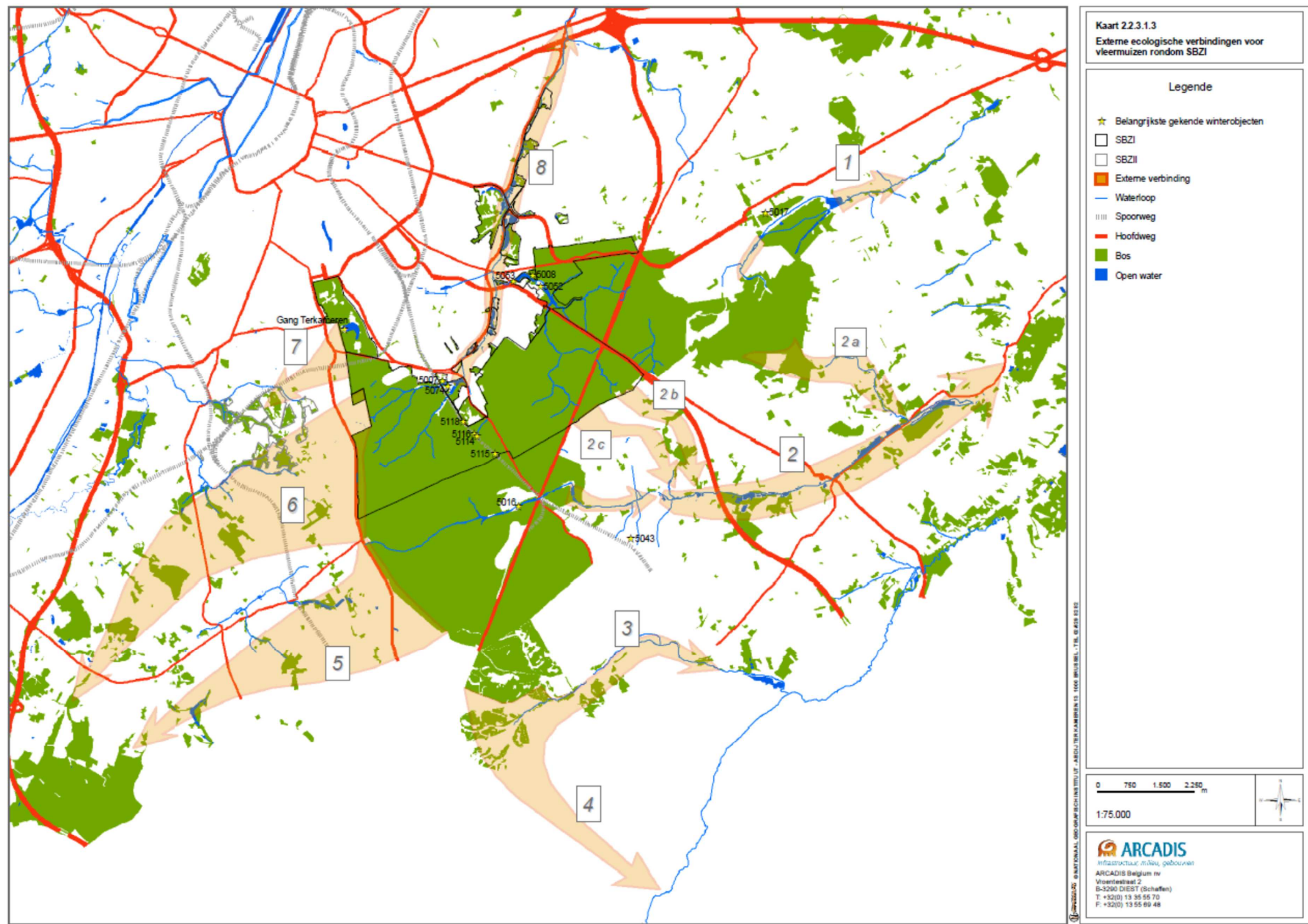
Op onderstaande figuren wordt dit visueel samengevat:

Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.

In een ruimere context worden de potentiële verbindingen buiten de SBZ samengevat in onderstaande figuur (uit Aeolus 2008).

Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I

02 775 75 75
WWW.LEEFMILIEUBRUSSEL.BE

Redactie: Sweco Belgium nv & Hesselteer bvba: Sofie Fabri, Guy Geudens, Guy Heutz, Tom Neels
Leescomité: Leefmilieu Brussel – LB
Verantwoordelijke. Uitg.: F. Fontaine en M. Gryseels – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel
Projectnummer: 5029240008

7.4 BIJLAGE 4: FOTOBIJLAGE DEELGEBIED IB2 Park Ten Reuken en Senypark (foto's Sweco juli 2020)

		
IB2_01. De Woluwe in het Senypark met ruigere oeverzones tussen het dichte net van verharde paden	IB2_01b. Toestand 2005	IB2_02. Grasland (voormalig gazon) op rechteroever van de Woluwe in Senypark waar de vroege maaibeurten zijn overgeslagen. Witbolfase: maar al op weg naar ecologisch grasland. Centraal een kleine ruigte met Ridderzuring.
		
IB2_03. Zicht op een met riet verlande poel en een band van 6510 grasland errond (zone 5). Ook het grasland errond werd niet vroeg gemaaid, op een nette strook langs de verharding na.	IB2_04. Vegetatiebeeld van de oeverstrook langs de grote vijver Ten Reuken: samenstelling nog in evolutie, met verstoring bemesting door de talrijke ganzen en eenden, maar contactzone tussen vochtige ruigte en grasland: moerasspirea, brandnetel, haagwinde, gele lis, groot hoefblad, watermunt, grote brandnetel, harig wilgenroosje, opslag zwarte els en anderzijds grote ratelaar, leeuwentand, smalle weegbree, knooppkruid, gladde witbol	IB2_05. Bloemrijk vochtig grasland op de westelijke oever van de grote vijver Ten Reuken.

IB2_06. Bloemrijk droog grasland nabij de Vorstlaan (6510) met margriet en knoopkruid en geel walstro boven aan de h

IB2_07. Sterk verruigde, nitrofiële berm aan de zuidwestzijde van de grote vijver Senypark: brandnetel, akkerdistel en ridderzuring

IB2_07b. Toestand in 2005

IB2_08. Verbost eiland in de grote vijver met dood hout en overhangende takken.

IB2_09. Matig heldere waterkolom van de grote vijver (juli 2020) met weinig of geen ondergedoken waterplanten. Verweerde, maar nog aanwezige palenrij in de oever

IB2_10. Noordelijke oever grote vijver met sterke betreding (ook door watervogels) en opslag van Zwarte els op de oeverlijn

7.5 BIJLAGE 5: KAARTENBUNDEL

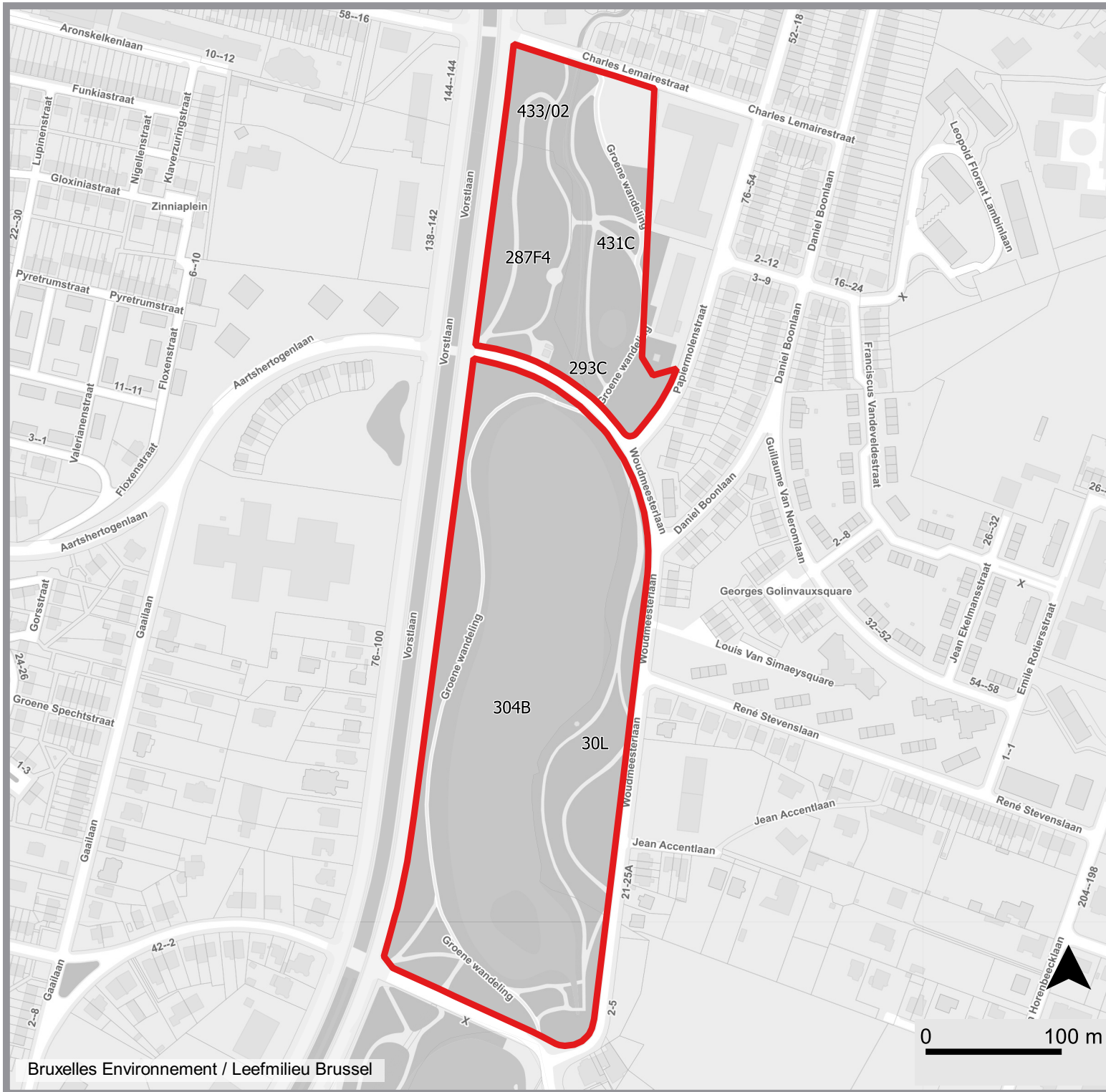

Kaart 1.1

Situering deelgebied IB2 en kadastrale percelen

Legenda

 deelgebied IB2

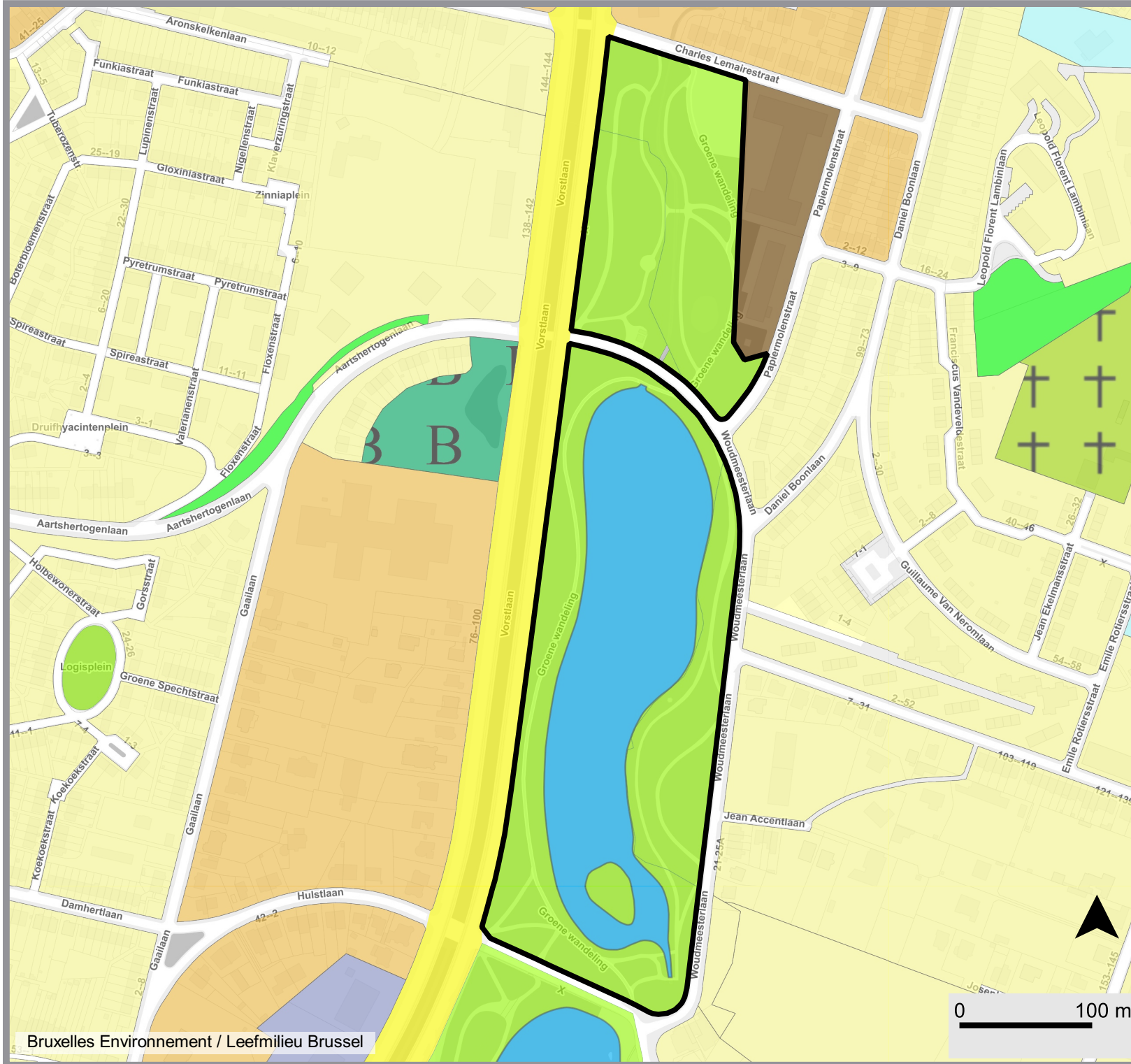

Kaart 1.2

Bestemmingen deelgebied IB2 (gewestelijk bestemmingsplan (GBP))

Legenda

- deelgebied IB2
- Bestemmingen
- Water
 - Structurerende ruimte
 - Administratiegebied
 - Gebied van collectief belang of van openbare diensten
 - Woongebied
 - Woongebied met residentieel karakter
 - Groengebied
 - Parkgebied
 - Groengebied met hoogbiologische waarde
 - Begraafplaats
 - Gemengd gebied

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.3

Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB2

Legenda

Habitats

- 3150 Van nature eutrophe vijvers en meren
- 6510 Schraal hooiland subtype matig droog - vochtig type (Arrhenatherion)
- 9120 Zuurminnende beukenbossen
- HGB Kamgrasland
- HGB Dotterbloemgrasland

Kaart 1.4

Overige natuurtypes in deelgebied IB2

Legenda

 deelgebied IB2

Overige natuurtypes binnen SBZ

 Tuinen en parken (+ gebouwen)

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 2.1

Beheerdoelstellingen in deelgebied IB2

Legenda

 deelgebied IB2

Beheerdoelen

 Grasland of ruigte

 Open water (3150)

 Type 3 - beukenbos in omvorming
naar gemengd hooghout

 Dotterbloemgrasland

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 4.1

Beheermaatregelen in deelgebied IB2

Legenda

 deelgebied IB2

Beheermaatregelen

 aanplant inheemse soorten

 ecologische inrichting oever + omgeving

 ontwikkeling ruigtezoom

 zoveel mogelijk kiezen voor inheemse
soorten bij nieuwe aanplantingen

 aanplant bomen- en
struikengordel als vegetatiescherm

 ecologisch beheer gazons

 ecologisch vijfverbeher

 lokaal handmatig en gefaseerd ruimen van
watervegetatie en slib indien nodig (half sept-eind jan)

 maaibeheer 1x / 2 of 1x / 3 jaar (dec-feb)

 maaibeheer 1x / 2-3-6 jaar (sept-okt) (gefaseerd)

 maaibeheer 1x jaarlijks (sept-okt)

 maaibeheer 2x jaarlijks (half juni-half juli en sept), na
enkele jaren verschralling 1x jaarlijks (half juli-half aug)

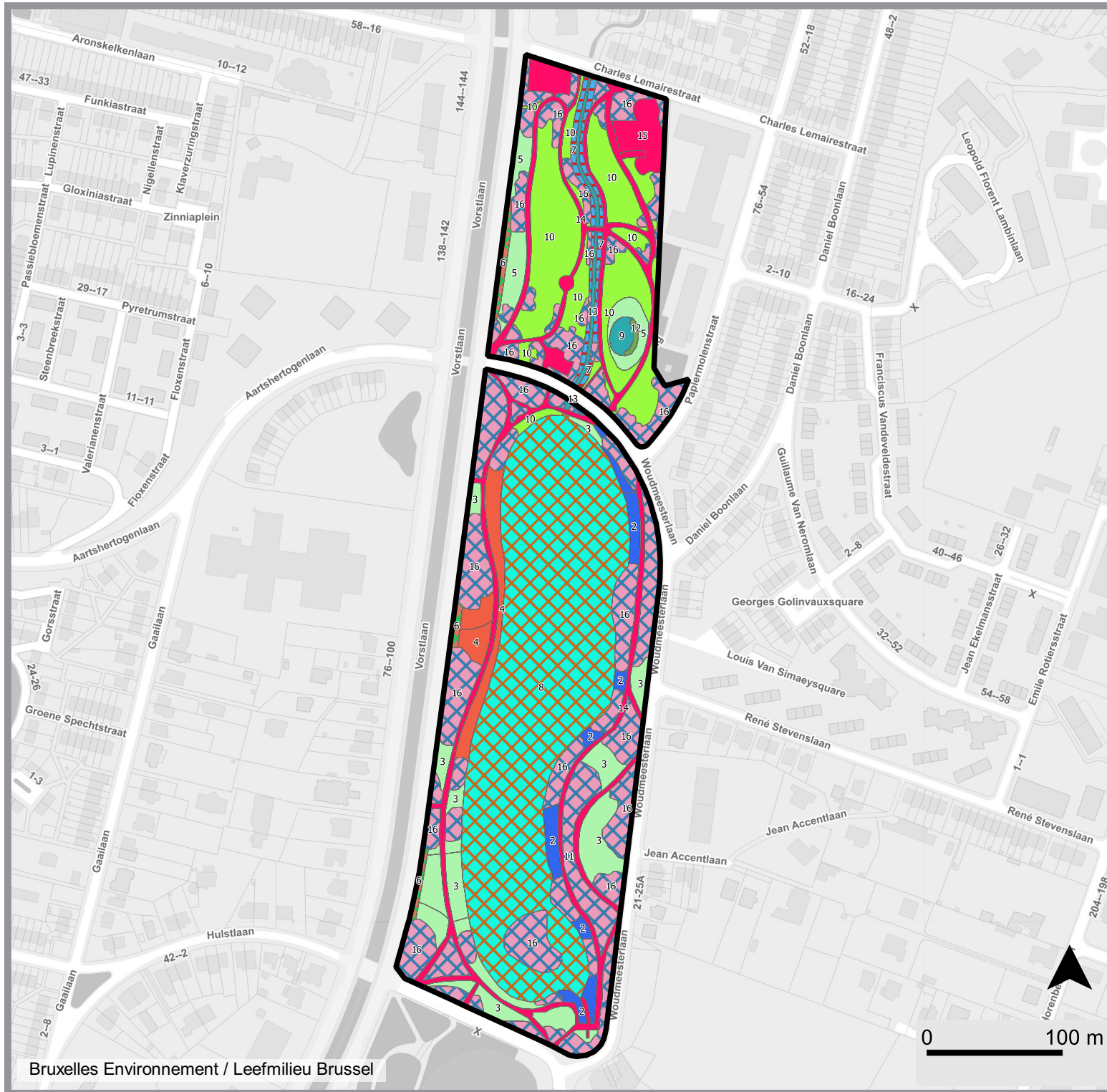
 maaibeheer 2x jaarlijks (half juni-half juli en sept),
na enkele jaren verschralling 1x jaarlijks (sept)

 regulier parkbeheer met ecologische versterking

 regulier parkbeheer

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

02 775 75 75
WWW.LEEFMILIEUBRUSSEL.BE

Redactie: Sweco Belgium nv (Royal Haskoning DHV) & Hesselteer bvba: Sofie Fabri, Guy Heutz, Guy Geudens, Nora Oosters;

Leescomité: Leefmilieu Brussel – LB

Verantwoordelijke. Uitg.: F. Fontaine en M. Gryseels – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel

Projectnummer: 5029240008

